

15ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

21 ΠΛΑΝΟ
2013 #270

ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ;

ΟΤΑΝ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΔΙΕΚΔΙΚΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ ΛΙΩΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΓΟΙ

Με ιστοφόρο στην Αρκτική. Ο Ντάνιελ Ντένσικ μολιάζει την παράδοση του εθνογραφικού ντοκιμαντέρ με τις σημερινές οικολογικές ανησυχίες, το χιούμορ και έναν επίκαιρο στοχασμό για τη μοίρα της ανθρωπότητας. Σκηνή από την ταινία του *Αποστολή στην άκρη του κόσμου*.

THESSALONIKI
INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
www.filmfestival.gr

TASTE THE MOMENT

15TH THESSALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL

SPONSOR OF THE AUDIENCE AWARDS

Fischer
PILSENER BEER

 facebook.com/FischerBeerGreece

Enjoy responsibly

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η εφημερίδα του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Ειδική έκδοση για το 15ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης

№ 270 [17/3/2013]

Διευθυντής σύνταξης: Ηλίας Κανέλλης
Αρχισυντάκτρια: Δήμητρα Νικολοπούλου
Συντονισμός ύλης: Γκέλυ Μαδεμλή
Σύνταξη: Ελένη Ανδρουτσοπούλου, Αγγελική Βέργου, Δημήτρης Κερκινός, Αλεξάνδρα Κόλια, Γιώργος Κρασσακόπουλος, Αγγελική Πέτρου, Γιάννα Σαρή, Τζωρτίνα Σεργιέρη, Θάνος Σταυρόπουλος, Έλενα Χρηστοπούλου

Υπεύθυνη αγγλικών σελίδων: Λίλυ Παπαγιάννη
Φωτογράφος: Βασίλης Βερβερίδης (MOTIONTEAM)

Εκτύπωση: ΤΥΡΟ-ΜΟΥΓΟΣ | COMMUNICATION IN PRINT

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης
Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Δημήτρης Εϊπίδης

Ο διευθυντής σύνταξης, η αρχισυντάκτρια και οι συντάκτες της εφημερίδας του Φεστιβάλ εργάζονται χωρίς αμοιβή.

ΣΤΗΝ ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΑΡΚΤΙΚΗ
Επιχρωματισμένη σκηνή από τον *Νανούκ του Βορρά*, την πρώτη ταινία που εγκαινίασε το είδος του εθνογραφικού ντοκιμαντέρ.

EDITORIAL

του Ηλία Κανέλλη

Θλιβεροί τροπικοί...

Σχεδόν εκατό χρόνια πριν, τη μακρινή δεκαετία του '20, ο εξερευνητής και κινηματογραφιστής Ρόμπερτ Φλάερτι, πήγε στην παγωμένη ζώνη Hudson Bay του Καναδά. Είχε ζήσει εκεί για καμιά δεκαριά χρόνια, δούλευε ως εκπρόσωπος μιας εταιρείας μεταλλευμάτων, που έψαχνε για κοιτάσματα χαλκού και χρυσού. Αποφασισμένος να μην αφήσει την εμπειρία που είχε αποκτήσει να πάει χαμένη, γύρισε στην περιοχή αναζητώντας μια άλλη, πιο δημιουργική φλέβα, στην καθημερινότητα της ζωής. Συνάντησε τον Εσκιμώο Νανούκ, μόνιμο κάτοικο της παγωμένης ζώνης της Αρκτικής και, με άξονα το πρόσωπο αυτό, κατέγραψε την καθημερινότητα, τις συνήθειες, το σοκ από την επαφή με το καινούργιο και το άγνωστο των κατοίκων. *Ο Νανούκ του Βορρά* είναι το πρώτο εθνογραφικό ντοκιμαντέρ στην ιστορία. Κατά μία ισχυρή κριτική, οι εικόνες του δεν προέκυψαν και τόσο αυθόρμητα. Η οικογένεια, που φαίνεται να πλαισιώνει τον ήρωα, είναι επινοημένη και πολλές από τις σκηνές, όπως π.χ. ένα ανεπανάληπτο κινηματογραφικά κυνήγι φώκιας, σκηνοθετήθηκαν. Έστω κι αν έγιναν έτσι τα πράγματα, όμως, η αξία της ταινίας ως μαρτυρία παραμένει. Και στο κάτω κάτω, ήταν το πρότυπο πάνω στο οποίο θεμελιώθηκε το είδος. Από την εποχή του καλού εκείνου Εσκιμώου έως σήμερα, οι ταινίες τεκμηρίωσης τρόπων ζωής, πολιτισμών και διαφόρων ειδών υποκοουλτούρας, πολιτικών γεγονότων, ιστορικών και άλλων επιστημονικών ζητημάτων ανθούν, αυξάνονται και πληθύνονται, διεκδικώντας εκφραστικούς τρόπους, πολιτικές προσέγγισης των θεμάτων, παρεμβατικότητα...

Ανάμεσα σε διάφορες κινηματογραφικές ιδιολέκτους κι ανάμεσα σε πληθώρα θεματολογικών επιλογών, το εθνογραφικό ντοκιμαντέρ συνεχίζει και σήμερα να συγκινεί και να συναρπάζει. Συναρτάται, μάλιστα, με ένα νέο είδος, το οποίο έχει προκύψει από τις εξελίξεις της ζωής. Ένα είδος που δείχνει οικοσυστήματα να καταρρέουν, που φέρνει σε αντιπαλότητα την χωρίς όρια και χωρίς φραγμό ανάπτυξη σε βάρος της ίδιας της φυσικής ζωής.

Το είδος αυτό έγινε τάση και ενόητα ενδιαφέροντος ιδίως μετά την είσοδο στην καθημερινότητά μας της μαχητικής οικολογίας, που διεκδικεί ισόρροπη ανάπτυξη, για να μην αποβεί καταστροφική για τον πλανήτη. Μια εκδοχή καταστροφής είναι η απειλή εξαιτίας του φαινομένου του θερμοκηπίου. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, πολλές άλλες μικρές και μεγαλύτερες καταστροφές καταγράφονται σε ολοκληρωμένες αφηγήσεις, διεκδικώντας παρεμβατικό ρόλο, ευαισθητοποίησης των πολιτών, των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων. Μη γελιόμαστε. Το ντοκιμαντέρ, εκτός από πολλές άλλες άλλες λειτουργίες (ψυχαγωγική, επιμορφωτική, παροχή πληροφορίας...), διεκδικεί όλο και πιο έντονο πολιτικό ρόλο, όλο και πιο έντονη πολιτική παρέμβαση. Καμιά έκπληξη. Δεν είναι κάτι καινούργιο. Στην ιστορία του κινηματογράφου, συχνά, το ντοκιμαντέρ διεκδίκησε πολιτική παρέμβαση: η ομάδα της κάμερα-στυλό, η Λένη Ρίφενσταλ, το σινεμά βεριτέ, το εθνογραφικό ντοκιμαντέρ που ενέπνευσε την έρευνα του Λεβί Στρος στους *Θλιβερούς τροπικούς*, πολλά ακόμα ιδιώματα, πριν βρουν θέση στην ιστορία, διεκδίκησαν πολιτική παρέμβαση στην εποχή τους – είτε διεκδικώντας προπαγανδιστικό ρόλο είτε ανοίγοντας δρόμους, αποκαλύπτοντας και διαφωτίζοντας...

Στην περίπτωση του σύγχρονου εθνογραφικού ντοκιμαντέρ, όπως και κάθε είδους που συνορεύει με τον πολιτικό ακτιβισμό, η διάσταση της πολιτικής έπαιξε και συνεχίζει να παίζει ουσιαστικό ρόλο. Η αξία των ιστοριών που παρέχει η πραγματικότητα, σήμερα, συνήθως μετριέται και από το κίνητρο και από τις μεθόδους αυτών που τις αφηγούνται. Τα ντοκιμαντέρ που θα μείνουν δεν στηρίζονται σε προκατασκευασμένες αντιλήψεις για την πραγματικότητα, δεν είναι μονοδιάστατα, αξιοποιούν όλες τις πηγές και επιτρέπουν στο θεατή να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα. Στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ φιλοξενούνται πολλά τέτοιου είδους απροσδόκητα, γοητευτικά, απροκατάληπτα ταξίδια. Βγάλτε εισιτήριο.

@filmfestivalgr
ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΟ TWITTER

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
THESSALONIKI INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL

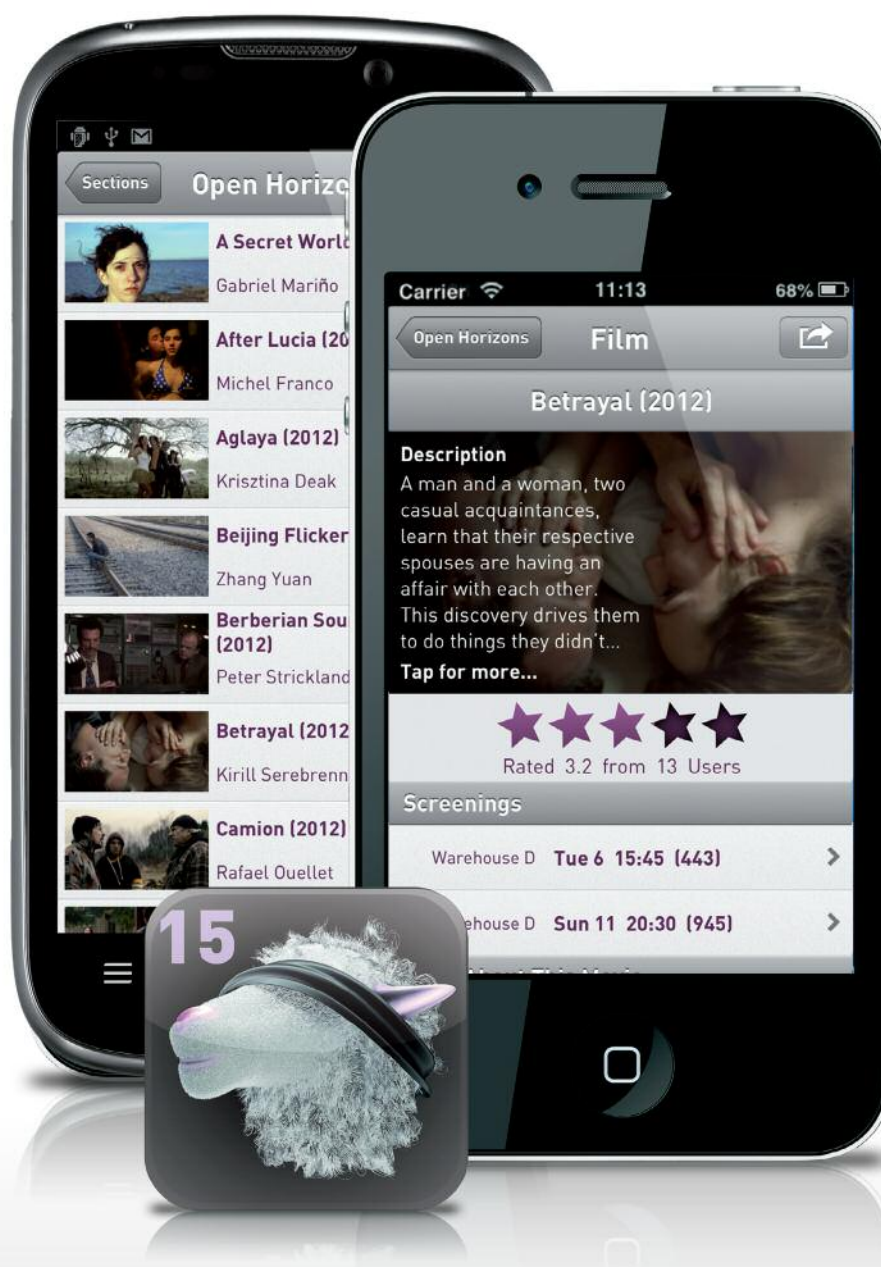
ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ
IMAGES OF THE 21ST CENTURY

15^Ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
15TH THESSALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL

ThessFest.

Όλες οι ταινίες
και το πρόγραμμα
του 15ου Φεστιβάλ
Ντοκιμαντέρ
Θεσσαλονίκης.

Μαζί σας,
όπου κι αν είστε.

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google play

powered by:

social
sensor
www.socialsensor.eu

ΜΕΤΡΟΥΜΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΟΝ
ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
mklab.itl.gr

SEVENTH FRAMEWORK
PROGRAMME

ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Το 15ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ τράβηξε πριν από δύο ημέρες την αυλαία του. Κανείς δεν είναι πιο κατάλληλος να μας μιλήσει για το τι κρυβεται πίσω από αυτήν, από τον διευθυντή και ιδρυτή του.

του Τηλέμαχου Αναγνώστου

Το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης κλείνει φέτος 15 χρόνια ζωής. Πόσο έχει αλλάξει η διοργάνωση απ' το 1999 μέχρι σήμερα;

Το φεστιβάλ είναι ένας ζωντανός οργανισμός που εξελίσσεται διαρκώς. Σαφώς και διατηρεί τον προσανατολισμό του, που κατευθύνεται μέχρι και σήμερα στον άνθρωπο και σε όσα διαμορφώνουν τη ζωή του. Ωστόσο, η ραγδαία ταχύτητα με την οποία αλλάζει η καθημερινότητά μας, επηρεάζει άμεσα την τέχνη, η οποία αποτυπώνει την ανθρώπινη εμπειρία. Σε αυτή τη βάση, το φεστιβάλ ξεκίνησε με ελάχιστα εφόδια το 1999 και κατάφερε μέσα σε 15 χρόνια να συγκαταλέγεται στα τρία καλύτερα φεστιβάλ ντοκιμαντέρ της Ευρώπης, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δομές του αναπτύχθηκαν, πλέον στην Αγορά φιλοξενούμε 500 ταινίες στην ψηφιακή βιντεοθήκη και 55 αγοραστές και διανομείς από το εξωτερικό, ενώ μέσα από Περιφερειακές Εκδηλώσεις, ταξιδεύουμε σε 37 πόλεις σε όλη την επικράτεια, αλλά και σε 20 καταστήματα κράτησης – μια καινοτόμος πρωτοβουλία, όχι μόνο σε εγχώριο, αλλά σε διεθνές επίπεδο.

Θα θέλατε να μας πείτε δυο λόγια για το αφιέρωμα στα 15 χρόνια του θεσμού;

Για τα 15α γενέθλια του φεστιβάλ προσκαλούμε τους θεατές να ξαναθυμηθούν μαζί μας ντοκιμαντέρ που άφησαν εποχή, που αγαπήθηκαν και καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την πορεία της διοργάνωσης. Οι νεότεροι κινηματογραφόφιλοι θα ανακαλύψουν για πρώτη φορά αυτές τις ταινίες, οι οποίες κέρδισαν το ενδιαφέρον χάρη σε ένα ελκυστικό συνδυασμό ενημέρωσης και ψυχαγωγίας. Τα θέματά τους ποικίλλουν, επικεντρώνονται σε ανθρώπινες ιστορίες, είναι αποκαλυπτικά, συνθέτουν μια πληρέστερη εικόνα του πλανήτη μας.

Πόσο επίκαιρο είναι το σινεμά του Πατρίσιο Γκουσμάν, στον οποίον φέτος πραγματοποιείτε αφιέρωμα;

Εξαιρετικά επίκαιρο. Το έργο του Πατρίσιο Γκουσμάν, του σπουδαίου αυτού ντοκιμαντερίστα, προσφέρει μια ουσιαστική ανάγνωση των γεγονότων, αποκαλύπτοντας όσα δεν εί-

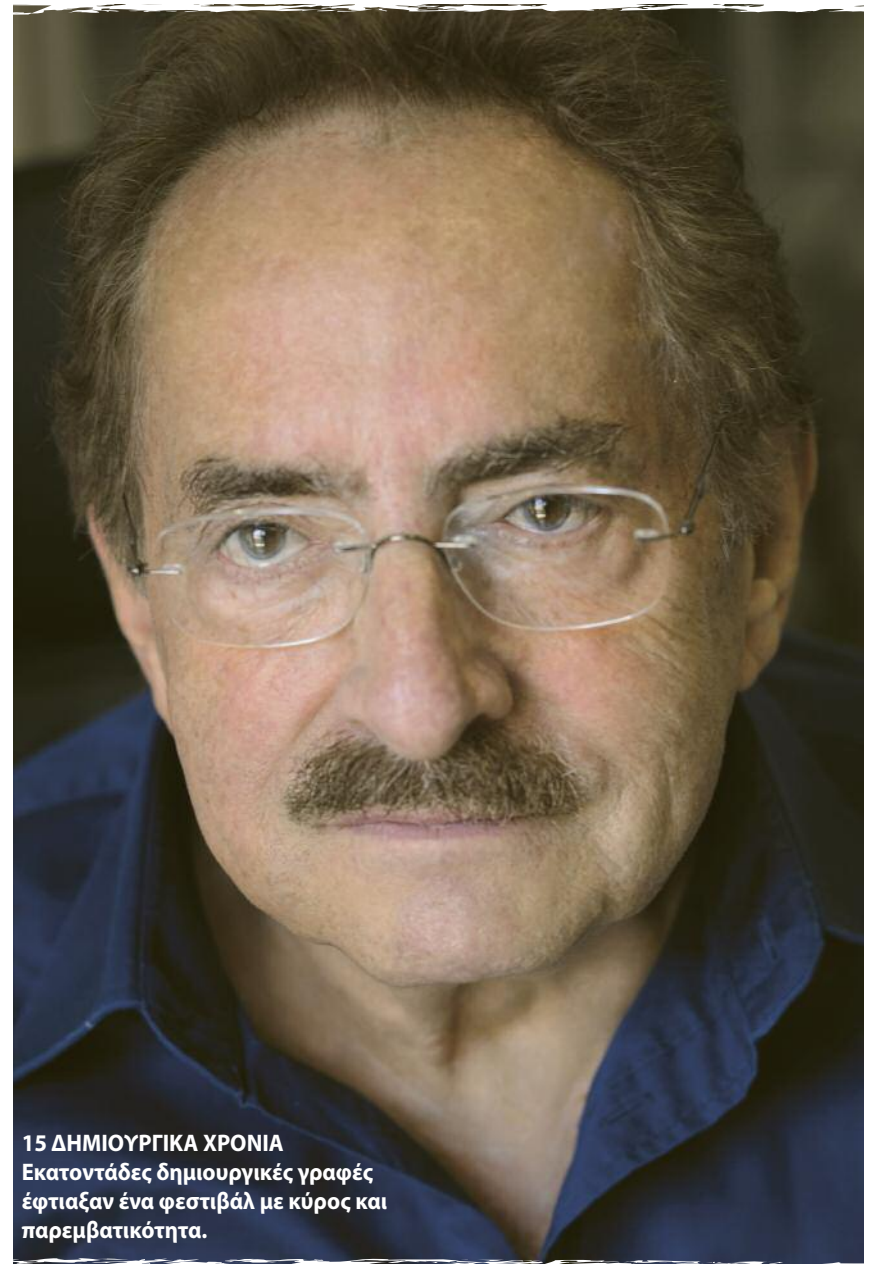
ναι ορατά δια γυμνού οφθαλμού. Στάθηκε με την κάμερά του σε ερήγορη απέναντι σε ιστορικά γεγονότα, όμως δεν έμεινε μόνο στο πεδίο της αποτύπωσης. Διαχειρίστηκε σύμβολα, ιδέες και ιδεολογίες, και ανασυνέθεσε την εποχή του, δημιουργώντας ένα έργο που ξεπερνά το χρόνο και τον τόπο. Η επικαιρότητα του έργου του δίνει αφορμή και για μια συζήτηση που θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ και έχει ως στόχο να διερευνήσει το τι μπορεί να διδαχθεί σήμερα η Ευρώπη, και ειδικότερα η Ελλάδα, από τη Λατινική Αμερική του χθες και του σήμερα.

Κατά πόσο η κρίση έχει επηρεάσει την τέχνη του ντοκιμαντέρ;

Η κρίση επηρεάζει τα πάντα, άρα και την τέχνη του ντοκιμαντέρ, η οποία συνδέεται άμεσα με την ανθρώπινη πραγματικότητα. Πολλοί ντοκιμαντερίστες αντλούν τα θέματά τους απ' τα πολλαπλά πρόσωπα της κρίσης και προσπαθούν να αποσαφηνίσουν τόσο τις αιτίες, όσο και τις συνέπειές της. Η διεισδυτική ματιά τους μάς βοηθά να αντιληφθούμε σε βάθος όσα μας συμβαίνουν, να αποκωδικοποιήσουμε όσα δεν κατανοούμε και να συνδεθούμε με τον υπόλοιπο κόσμο, με τον οποίον, παρά τη γεωγραφική απόσταση, μας ενώνουν πολλά περισσότερα κοινωνικά και πολιτισμικά στοιχεία απ' όσα φανταζόμαστε.

Θα θέλατε να μας πείτε δυο λόγια για το streaming project – την πλατφόρμα προβολής ντοκιμαντέρ σε ταυτόχρονη μετάδοση σε άλλες πόλεις της Ελλάδας και της Κύπρου;

Πρόκειται για είναι πρωτοποριακό εγχείρημα που ξεκινήσαμε πριν από δυο χρόνια και είχε μεγάλη ανταπόκριση απ' το κοινό των πόλεων που συμμετείχαν. Φέτος συμμετέχουν στο εγχείρημα αυτό η Ξάνθη, η Κέρκυρα, η Μυτιλήνη, η Πάτρα, το Ρέθυμνο και η Λευκωσία. Ουσιαστικά το φεστιβάλ, μέσω του streaming project αποκεντρώνεται και ταξιδεύει ταυτόχρονα με το Ολύμπιον σε όλη την Ελλάδα και την Κύπρο. Είναι εξαιρετικά σημαντικό για μας να χρησιμοποιούμε τις νέες τεχνολογίες στο βαθμό που είναι δυνατόν, δίνοντας νέα δυναμική στο φεστιβάλ.

15 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ
Εκατοντάδες δημιουργικές γραφές
έφτιαξαν ένα φεστιβάλ με κύρος και
παρεμβατικότητα.

«Το φεστιβάλ ξεκίνησε με ελάχιστα εφόδια το 1999 και κατάφερε μέσα σε 15 χρόνια να συγκαταλέγεται στα τρία καλύτερα φεστιβάλ ντοκιμαντέρ της Ευρώπης, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ; ΟΤΑΝ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΔΙΕΚΔΙΚΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

Η δημοσιογράφος που εδραίωσε το ταξιδιωτικό ντοκιμαντέρ στην Ελλάδα και έχει βρεθεί στις πιο δυσπρόσιτες περιοχές της Υψηλίου συνοψίζει σε λίγες γραμμές το φαινόμενο της ολοένα και μαζικότερης παραγωγής ταινιών που θίγουν οικολογικά ζητήματα εκφράζοντας αγωνία για το μέλλον του πλανήτη, άλλοτε με τρόπο ευφάνταστο, συχνά σε τόνο καταγγελίας.

Ο 21ος αιώνας μπήκε με μία εντυπωσιακή «οικολογική αντεπίθεση» και μία καταγιστική παραγωγή εξαιρετικών περιβαλλοντικών ντοκιμαντέρ που ανταγωνίζονταν τόσο σε ποιότητα όσο και σε επιχειρήματα. Κλιματική αλλαγή, τρύπα του όζοντος, φαινόμενο του θερμοκηπίου, αειφόρος ανάπτυξη, συμφωνία του Κιότο, ενεργειακό αποτύπωμα: ορολογίες άγνωστες μέχρι πριν από λίγο καιρό έγιναν μέρος της καθημερινότητας μας.

της Μάγιας Τσόκλη

Μαχητικά, στοχαστικά, απειλητικά, επιστημονικά ή καλλιτεχνικά, αλλά σε κάθε περίπτωση πειστικά, τα περιβαλλοντικά ντοκιμαντέρ μιλούν στη συνείδησή μας. Πρόκειται άραγε για ένα πραγματικό κοινωνικό κίνημα, για τη δημιουργία μιας καινούριας κατηγορίας ταινιών, ή απλά για μια μόδα «πράσινης στάσης» της έβδομης τέχνης; Μάλλον και τα δύο.

Κινηματογραφικές επιτυχίες όπως ο *Εφιάλτης του Δαρβίνου*, το *We Feed the World*, το *Μια ενοχλητική αλήθεια*, άνοιξαν το δρόμο για τη μόδα των οικολογικών blockbusters που εκλαΐκευσαν την επιστημονική πληροφορία, καταφέροντας να γοητεύσουν και ταυτόχρονα να ευαισθητοποιήσουν ένα μεγάλο κοινό. Η απρόσμενη επιτυχία σαγήνευσε κι άλλους επώνυμους πρεσβευτές του πλανήτη: ηθοποιοί, σκηνοθέτες, πολιτικοί, χρηματοδοτούμενοι από πολυεθνικούς οικονομικούς κολοσσούς, δημιούργησαν οικολογικά κινηματογραφικά «προϊόντα» ευρείας κατανάλωσης, περισσότερο προπαγανδιστικά παρά μαχητικά, πολύ συχνά τετριμμένου συλλογισμού.

Στον αντίποδα της συναισθηματισμού και της οικουμενικότητας των υπερπαραγωγών κινούνται οι μικρότεροι παραγωγοί, πραγματικοί μαχητές αγνών προθέσεων. Οπλισμένοι με πιο περιορισμένα μέσα, οι ανεξάρτητοι κινηματογραφιστές διαλέγουν θέματα καθημερινά και συγκεκριμένα, γίνονται μάρτυρες των αποτελεσμάτων των περιβαλλοντικών διαταραχών, ανοίγουν νέα, ουσιαστικά ζητήματα προς επίλυση.

Υπερπαραγωγές ή δυναμικές ταινίες μικρού προϋπολογισμού, κοινωνικό κίνημα ή μόδα, τα οικολογικά ντοκιμαντέρ κατάφεραν να θεμελιώσουν στη συλλογική μας φαντασία αυτό που κανένας πολιτικός λόγος δεν πέτυχε: κατόρθωσαν να μας ενώσουν απέναντι σ'έναν κοινό εχθρό, να μας κάνουν να σκεφτούμε, να πάρουμε θέση, να αλλάξουμε και, ιδανικά, να (αντι)δράσουμε.

Η Μάγια Τσόκλη είναι κινηματογραφίστρια, πρώην βουλευτίνα.

Τα οικολογικά ντοκιμαντέρ κατάφεραν να θεμελιώσουν στη συλλογική μας φαντασία αυτό που κανένας πολιτικός λόγος δεν πέτυχε: κατάφεραν να μας ενώσουν απέναντι στον κοινό εχθρό που επιβουλεύεται το περιβάλλον, δηλαδή τις ζωές μας.

ΣΤΟΥΣ ΠΑΓΟΥΣ ΤΗΣ ΑΡΚΤΙΚΗΣ

Ντάνιελ Ντένσικ, Αποστολή στην άκρη του κόσμου.
Ένα τρικάταρτο καράβι, με επιβάτες καλλιτέχνες και επιστήμονες που έχουν φιλοδοξίες εφάμιλλες του Νώε ή του Κολόμβου, βάζει πλώρη για την άκρη του κόσμου: σ' αυτήν την περίπτωση, για τα παγόβουνα της βορειανατολικής Γροιλανδίας που λιώνουν με ραγδαίους ρυθμούς. Η περιέργεια συναντάται με το χιούμορ και η πραγματικότητα με την ποίηση σε μια γοητευτική ταινία για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, την παγωμένη ζωή, τη μικρή εν τέλει ιστορία του ανθρώπου και για τους (όχι μόνο χιλιαστικούς) φόβους του τέλους.

Είναι ο άνθρωπος κύριος και κάτοχος της φύσης; Εκτός από την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, τι σχεδιάζει για να κρατηθεί καθαρό και βιώσιμο το περιβάλλον; Είναι η κλιματική απειλή η μόνη απειλή για τον πλανήτη; Τι μηνύματα μπορούν να μας στείλουν οι ακόμα ανεξερεύνητες περιοχές της Γης; Και πώς μπορούμε να φερθούμε απέναντι στις φυσικές καταστροφές; Η Γη στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και του φετινού Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣ

Γκίατρι Ροσάν & Εμάνιουελ Βον-Λι

ΜΗΤΕΡΑ ΦΥΣΗ

Υπάρχει ελπίδα για έναν πιο καθαρό κόσμο; Ο Εμάνιουελ Βον-Λι, συσκηνοθέτης μαζί με την Γκίατρι Ροσάν) μιας ταινίας που μιλά για το οικολογικό ζήτημα πέρα από τα «στοιχειώδη», εξακολουθεί να αισιοδοξεί. «Σκέψου παγκόσμια, δράσε τοπικά», προτρέπει κι αυτός - και εξηγεί την προτροπή του.

Συνέντευξη στον
Γιώργο Κρασσακόπουλο

Στην ταινία σας αφηγείστε τις ιστορίες τριών προσώπων. Πώς καταλήξατε στα συγκεκριμένα πρόσωπα;

Περάσαμε αρκετούς μήνες αναζητώντας τους ανθρώπους που θα αποτελούσαν τον κορμό του ντοκιμαντέρ. Κάναμε έρευνα, συναντήσεις, ταξίδια. Ψάχναμε προσωπικές ιστορίες που θα οδηγούσαν σε ένα πρόβλημα που το ζει η ανθρωπότητα σε παγκόσμια κλίμακα: που θα μιλούσαν για το νερό που δεν επαρκεί, για την κλιματική αλλαγή και για τη συλλογική μας σχέση απέναντι στη φύση. Θέλαμε ήρωες που θα μοιράζονταν κάποια κοινά χαρακτηριστικά, που θα μας επέτρεπαν να ενώσουμε τις ξεχωριστές ιστορίες τους σε έναν κοινό αφηγηματικό ιστό. Τους βρήκαμε. Οι ήρωες της ταινίας διακρίνονται από αποφασιστικότητα, επιμονή και από μια βαθιά ριζωμένη αγάπη για τη φύση. Επίσης έχουν μια πολύ ανθρώπινη πλευρά, δείχνοντάς μας τα ελαττώματα και τις προσωπικές δοκιμασίες που έχουν περάσει και

που συνεχίζουν να ζουν, ως αποτέλεσμα της αφοσίωσης στο σκοπό τους. Ήταν η σωστή αναλογία αυτών των χαρακτηριστικών που μας έκανε να τους διαλέξουμε.

Το φιλμ ταξιδεύει στον Καναδά, στην Ινδία και στην Αυστραλία, παρακολουθεί τη ζωή των ηρώων του σε τρία διαφορετικά σημεία του πλανήτη, προσεγγίζει διαφορετικές οπτικές ενός κοινού προβλήματος. Υπάρχει κοινή γραμμή πίσω απ' αυτές τις διαφορετικές πτυχές; Κάθε ιστορία ενώνεται με την άλλη μέσα από μια μεγαλύτερη, φιλοσοφική σχεδόν ερώτηση που γεννιέται από το φιλμ, σχετικά με τη βασική μας σχέση με τον φυσικό κόσμο. Το πρόβλημα του νερού, της κλιματικής αλλαγής, της ενέργειας συνδέονται ασφαλώς με τις ιστορίες που εξερευνούμε στην ταινία, αλλά καθεμιά μιλά με διαφορετικό τρόπο για το πώς οι κοινότητες των ανθρώπων παγκοσμίως έχουν χάσει τον δεσμό τους με την φύση

και οφείλουν να βρουν τρόπους να επανασυνδεθούν μαζί της. Νομίζω ότι αυτή είναι η κοινή γραμμή για την οποία μιλάς.

Κάποια στιγμή στο φιλμ ακούγεται η φράση: «για να καθαρίσουμε τον ποταμό Γάγγη θα πρέπει να ξεκινήσουμε έναν πόλεμο». Πιστεύετε πως μια πιο μαχητική στάση απέναντι στα περιβαλλοντικά προβλήματα θα έφερνε ίσως καλύτερα αποτελέσματα;

Νομίζω πως όταν ο ήρωας μας, Ραζέντρα Σινγκ, λέει αυτή τη φράση, μιλά μεταφορικά. Δεν είναι απαραίτητο όλοι οι πόλεμοι να περιλαμβάνουν βία και βίαιη δράση. Ο Ραζέντρα έχει ξεκινήσει έναν προσωπικό πόλεμο που έχει να κάνει με την αφύπνιση των Ινδών και την ελπίδα πως οι συμπατριώτες του θα αναλάβουν δράση, θα πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους. Μιλά συχνά για τη δημιουργία «ενός στρατού πολεμιστών», που θα υπερασπιστούν τον Γάγγη και θα βοηθήσουν

με τη δράση τους σε όσα οι πενιχρές προοπτικές της κυβέρνησης δεν μπορούν να καταφέρουν για τη διάσωση του ποταμού.

Τουλάχιστον ένας από τους ήρωες του φιλμ μοιάζει αισιόδοξος στ' αλήθεια. Η δική σας στάση απέναντι στο πρόβλημα ποια είναι;

Νομίζω ότι βλέπω την κατάσταση πραγματιστικά. Μερικές φορές είμαι αισιόδοξος κι άλλες φορές αληθινά απογοητευμένος. Υπάρχουν στιγμές που είναι πολύ δύσκολο να κρατήσεις την αισιοδοξία σου, με δεδομένα τα περιβαλλοντικά προβλήματα που όλοι έχουμε να αντιμετωπίσουμε καθημερινά. Αλλά την ίδια στιγμή, όταν βλέπεις ανθρώπους να αντιστέκονται και να επιμένουν αντιμέτωποι με τεράστιες αντιξοότητες και να κατορθώνουν αλλαγές (ακόμη κι αν οι νίκες τους είναι μικρές ή σύντομες) δεν μπορείς παρά να νιώθεις αισιόδοξος.

«Οι επιστήμονες πληρώνονται για να μιλούν γι' αυτά που ξέρουν με ακρίβεια, ενώ οι καλλιτέχνες πληρώνονται για να μιλούν γι' αυτά που δεν ξέρουν και πολύ καλά», λέει στο φακό ο επιβάτης ενός πλοίου που βρίσκεται σε αποστολή στη Βορειανατολική Γροιλανδία. Το ντοκιμαντέρ ενός πολυτάλαντου σκηνοθέτη που θυμίζει σύγχρονο Ιούλιο Βερν γίνεται φάρος που φωτίζει κρίσιμα ζητήματα για τη βιωσιμότητα του πλανήτη. Με μια οπτική που κινείται μεταξύ αμφιβολίας και βεβαιότητας.

Συνέντευξη στη **Λίλυ Παπαγιάννη**

Όταν αποφασίσατε να κινηματογραφήσετε αυτό το ταξίδι στην Αρκτική, τι προσδοκίες είχατε;

Όταν είσαι παιδί στη Δανία, φτιάχνεις μέσα στο κεφάλι σου τρομερές ιδέες για τη Γροιλανδία (τα εδάφη της οποίας ακόμα ανήκουν στη χώρα) – είναι λίγο όπως η Άγρια Δύση για τους Αμερικάνους. Εμείς πάντα ονειρευόμαστε αυτό το φανταστικό νησί στο Βορρά. Περίμενα να συναντήσω αχανή τοπία και φύση, πολλά όπλα και μερικές μοναχικές πολικές αρκούδες – και πάνω-κάτω βρήκα αυτά που περίμενα.

Στην αποστολή συμμετείχαν καλλιτέχνες και επιστήμονες. Ποιες ήταν οι διαφορετικές οπτικές γωνίες από τις οποίες είδαν το ταξίδι;

Οι καλλιτέχνες είναι αδαείς, άρα δυσκολεύονται περισσότερο με μεγάλα θέματα, όπως «το τέλος του κόσμου». Οι επιστήμονες, από την άλλη, έχουν μια σχεδόν κυνική οπτική, που εν προκειμένω μου άρεσε πολύ. Συζητούσαν το τέλος του πολιτισμού μαγειρεύοντας ένα ωραιότατο γεύμα πάνω στο πλοίο. Όπως λέει και ένας από τους αυτούς με ενθουσιασμό, «πιστεύω πως το ότι εξαφανιζόμαστε είναι πάρα πολύ όμορφο».

Έχουν περάσει ακριβώς τρία χρόνια από τότε που η έκρηξη στο νησί των πάγων σκόρπισε τόνους στάχτη στην ατμόσφαιρα και πανικό στην Ευρώπη, προκαλώντας μεταξύ άλλων χάος στις αερομεταφορές και προβληματισμό για το πόσο ο άνθρωπος είναι «κύριος και κάτοχος της φύσης». Ποιο είναι όμως το τοπίο των κοινοτήτων που ζουν κοντά στον κρατήρα, τώρα που ο θόρυβος για το γεγονός κατακάθισε μαζί με τη στάχτη;

Συνέντευξη στην **Γκέλυ Μαδεμλή**

Πού βρισκόσασταν τη μέρα που εξερράγη το ηφαιστειο;

Το ηφαιστειο με έπιασε στον ύπνο. Στις 14 Μαρτίου 2010, στις 6 το πρωί, κοιμόμουν στο κρεβάτι μου. Τότε δούλευα στο Εθνικό Τηλεοπτικό Δίκτυο της Ισλανδίας ως μοντέρ, και θυμάμαι τους συναδέλφους μου να προσπαθούν να νοικιάσουν αεροσκάφη για να βρεθούν πάνω από τα σύννεφα που είχαν δημιουργηθεί, για να πάρουν πλάνα της έκρηξης. Όπως όλοι, έτσι κι εγώ για δύο εβδομάδες είχα εικόνα του ηφαιστείου μόνο μέσω της τηλεόρασης. Ώσπου το βρετανικό Κανάλι 4 επικοινωνήσε μαζί μου. Αν ήθελα, είχα μια μέρα για να κάνω μερικές λήψεις. Πέτυχα υπέροχο καιρό, και τα πλάνα στην αρχή της ταινίας είναι από εκείνη την ημέρα των γυρισμάτων. Καταλαβαίνετε βεβαίως ότι βρέθηκα εκεί εντελώς τυχαία.

Το γεγονός απασχόλησε τα Διεθνή Μέσα Ενημέρωσης για καιρό. Ποια πλευρά του γεγονότος δεν καλύφθηκε επαρκώς, κατά τη γνώμη σας;

Δεν έχω πλήρη εικόνα της κάλυψης του γεγονότος από τους εκατοντάδες ξένους δημοσιογράφους, αλλά από αυτά που είδα σχημάτισα την εντύπωση πως όλοι επικεντρώνονταν στα χρήματα που έχαναν οι αεροπορικές εταιρείες και στην τα-

Ο ΚΟΣΜΟΣ; ΕΝΑΣ ΤΕΡΑΣΤΙΟΣ ΑΓΡΙΟΤΟΠΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΚΡΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ντάνιελ Ντένικ

Τι μάθατε στη διάρκεια αυτού του ταξιδιού;

Έμαθα πως ο φόβος απέναντι στην «κλιματική αλλαγή» είναι λυπηρός, αλλά και πολύ ανθρώπινος. Εμφανιστήκαμε στον πλανήτη πολύ πρόσφατα – και αμέσως πιστεύουμε πως ο κόσμος θα τελειώσει και το φταίξιμο είναι δικό μας. Όλοι μιλούν πλέον για το «κλίμα» αλλά εγώ θέλω να το αντικαταστήσω με τη «φύση». Ελπίζω πως η ταινία μου συνδυάζει μια σκοτεινή και αμείλικτη στάση με μια ρομαντική και ανθρώπινη οπτική. Αυτό που έμαθα βασικά είναι ότι ο κόσμος μας είναι ένας τεράστιος αγριότοπος.

Τι σας έκανε να ασχοληθείτε με το ντοκιμαντέρ;

Φοίτησα στην Εθνική Σχολή Κινηματογράφου της Δανίας και ασχολήθηκα κυρίως με το μοντάζ. Παράλληλα εξέδωσα μια συλλογή ποιημάτων και τέσσερα βιβλία και μόνο πρόσφατα άρχισα να ασχολούμαι με το ντοκιμαντέρ, με δύο ονειρικά και τρελά πρότζεκτ. Δεν θέλω να ξεχωρίσω το ντοκιμαντέρ από τη μυθοπλασία, αλλά η αλήθεια είναι πως η τεκμηρίωση με αγγίζει περισσότερο. Ούτως ή άλλως, γυρίζοντας ένα ντοκιμαντέρ έχεις συχνά την αίσθηση πως γράφεις μια ιστορία.

ΠΑΝΩ ΑΠ' ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ

ΣΤΑΧΤΗ

Χέρμπερτ Σβέινμπιοργκσον

λαιπωρία των χιλιάδων ανθρώπων που είχαν κολλήσει στα αεροδρόμια. Εν τω μεταξύ, οι οικογένειες που ζούσαν γύρω απ' το ηφαιστειο πάλευαν για τα σπίτια και τις ζωές τους, και νομίζω πως οι ιστορίες τους δεν προβλήθηκαν αρκετά.

Πότε ξέρατε πως ήρθε η στιγμή να καλύψετε εσείς αυτό το θέμα;

Ήμουν σ' ένα μικρό τοπικό φεστιβάλ ντοκιμαντέρ εδώ στην Ισλανδία, πίναμε παρέα με φίλους, ήμουν εν ευθυμία. Ξεκινήσαμε να πετάμε ιδέες για ταινίες που θα μπορούσαμε να κάνουμε πριν από το φεστιβάλ της επόμενης χρονιάς, εγώ την έβαλα στο τραπέζι αλλά κανείς δεν ενδιαφέρθηκε, κι έτσι κατέληξα να γυρίσω την ταινία μόνος μου. Είχα διαβάσει κάπου πως γύρω από το ηφαιστειο είχε απλωθεί ένα στρώμα στάχτης ύψους 40 μέτρων κι ήμουν περίεργος να δω κατά πόσο αυτό θα επηρέαζε τα αγροκτήματα που βρίσκονταν εκεί κοντά.

Κινηματογραφείτε την αγροτική ζωή με ιδιαίτερη επιμονή στη λεπτομέρεια. Ποια ήταν η επαφή σας με αυτό το μοντέλο διαβίωσης και πόσο καιρό μέινατε με τις οικογένειες που εμφανίζονται στην ταινία;

Κάναμε γυρίσματα από τον Ιούνιο του 2010 ως τον Ιούνιο του 2011. Συγκεντρώσαμε συνολικά 90 ώρες υλικό, αποφασίσαμε όμως εύκολα για την ιστορία κάθε οικογένειας στην οποία θα άξιζε να επικεντρωθούμε. Γεννήθηκα στο Ακουρέρι, μια πόλη στη Βόρεια Ισλανδία, συνεπώς είχα περιορισμένη εμπειρία της αγροτικής ζωής – αν και πέρασα ένα καλοκαίρι δουλεύοντας σε φάρμα όταν ήμουν δεκατριών! Αυτή είναι όλη κι όλη η εμπειρία μου. Πάντως, η γεωργία είναι τρόπος ζωής για τους Ισλανδούς εδώ και αιώνες, οπότε κάθε Ισλανδός έχει μια ιδέα για το πώς γίνονται τα πράγματα, και φυσικά αυτό βοήθησε πολύ να γυρίσω αυτήν την ταινία.

Καθημερινές ιστορίες με φόντο σημαντικά ιστορικά συμβάντα και καθολικές νοοτροπίες διαχωρισμού, διαίρεσης, σεξουαλικής καταπίεσης, λάθος εκπαίδευσης. Ταξίδι στη Νορβηγία του κατά συρροήν δολοφόνου Μπρέιβικ, στην Τσεχία των αλλαγών στο πέρασμα του χρόνου όπως καθρεφτίζονται στη ζωή μιας οικογένειας, στην ομοφοβική Καλιφόρνια των ΗΠΑ...

ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

ΣΤΟ ΛΑΘΟΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗ ΛΑΘΟΣ ΣΤΙΓΜΗ

Τζον Άπελ

Στις 22 Ιουλίου 2011, εξερράγη βόμβα στο κέντρο του Όσλο, με 7 νεκρούς. Αργότερα την ίδια μέρα, ο ίδιος άνθρωπος που ευθυνόταν για εκείνη την εγκληματική ενέργεια, ο 32 χρόνων Νορβηγός νεοναζί Άντερς Μπέρινγκ Μπρέιβικ, μπήκε στην κατασκήνωση της νεολαίας του κυβερνώντος κόμματος και άρχισε να πυροβολεί αδιακρίτως, με αποτέλεσμα τουλάχιστον 84 νεκρούς ακόμα. Έπειτα από αυτά τα περιστατικά, ο Ολλανδός σκηνοθέτης Τζον Άπελ, με περισσότερα από 35 ντοκιμαντέρ στο ενεργητικό του, ταξιδεύει στη Νορβηγία για να συνομιλήσει με μερικούς από τους επιζώντες της αιματηρής επίθεσης.

Συνέντευξη στη **Λίλυ Παπαγιάννη**

Πώς αποφασίσατε να κάνετε ντοκιμαντέρ για το επώδυνο θέμα της σφαγής στην Ουτόγια της Νορβηγίας;

Το αρχικό σχέδιο ήταν να γίνει μια ταινία για μια τραγωδία που δεν είχε συμβεί ακόμα, οπουδήποτε στον κόσμο. Η ιδέα προϋπήρχε: πώς οι άνθρωποι παλεύουν με την ιδέα του πεπρωμένου, και ποιος είναι ο ρόλος της σύμπτωσης στη ζωή; Όταν συνέβη η τραγωδία στη Νορβηγία, αποφάσισα πως θα είναι αυτή το θέμα της ταινίας.

Πόσο δύσκολη συναισθηματικά ήταν η εμπειρία της καταγραφής των ιστοριών των επιζώντων;

Ήταν όντως δύσκολη συναισθηματικά, μερικές φορές υπερβολικά. Από την άλλη όμως, μέσα από το ρόλο μου ως σκηνοθέτη ένιωσα πως οι άνθρωποι αυτοί μπορούσαν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους με τρόπο ελεγχόμενο, ήταν σαν να είμαι ψυχολόγος, κατά κάποιον τρόπο. Πιστεύω ότι αυτό τους βοήθησε.

Τι ανακαλύψατε μέσα από τα γυρίσματα της ταινίας;

Η μεγαλύτερη ανακάλυψη για μένα έχει να κάνει με το πώς εντελώς διαφορετικοί άνθρωποι αντέδρασαν στο ίδιο τραγικό συμβάν. Εξεπλάγην που ένα νεαρό κορίτσι σαν την Γεωργιανή Νάντια είχε τόσο αναλυτική σκέψη και σχεδόν αντιμετώπισε με απάθεια το χαμό της καλύτερης της φίλης. Επίσης, μου έκαναν εντύπωση οι αντίθετες απόψεις των γονιών της Τάμτα, του τελευταίου θύματος της Ουτόγια, για το πεπρωμένο και τη μοίρα.

Πιστεύετε στο ρόλο της μοίρας στις ζωές των ανθρώπων;

Πιστεύω πως στις ζωές μας είναι αδύνατο να ελέγξουμε τα πάντα απόλυτα. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι για το αναπάντεχο, να είμαστε ανοιχτοί απέναντι σε αυτά που δεν γνωρίζουμε και να δεχόμαστε ότι η ζωή δεν έχει πρόγραμμα – με όλα τα καλά και κακά που σημαίνει αυτή η παραδοχή.

ΠΩΣ ΑΝΟΙΖΕΙ ΤΟ ΜΙΣΟΣ

ΟΔΟΣ ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΥ

Μάρτα Κάνινχαμ

2008, παραμονή της υποτιθέμενης «γιορτής των ερωτευμένων». Κάπου στην Καλιφόρνια, ένας έφηβος που έπεφτε τακτικά θύμα χλευασμού για την ανοιχτά δηλωμένη ομοφυλοφιλική του ταυτότητα, έπεσε νεκρός από ένα όπλο που κρατούσε χέρι συμμαθητή του. Καρπός της μακρόχρονης έρευνας μιας νεαρής Αμερικανίδας για την υπόθεση, είναι ένα ντοκιμαντέρ που κάνει στη Θεσσαλονίκη τη διεθνή πρεμιέρα του.

Συνέντευξη στη **Λίλυ Παπαγιάννη**

«Είμαι μια σκηνοθέτρια που παρατηρεί. Δεν οργανώνω ούτε εννοχρηστώνων τίποτα. Προσπαθώ απλά να καταγράψω αυτά που συμβαίνουν κι ελπίζω ότι η οπτική γωνία μου απέναντι στους ήρωές μου είναι αντικειμενική. Αν δεχτούμε βέβαια ότι υφίσταται αντικειμενικότητα στη δουλειά που κάνουμε». Η σκηνοθέτρια από την Τσεχία, τιμώμενο πρόσωπο του Φεστιβάλ το 2011, επιστρέφει στην 15η διοργάνωση με μια ταινία που παρατηρεί και καταγράφει, για 37 συναπτά χρόνια, τη ζωή μιας οικογένειας, μέσω της οποίας περιγράφεται η μεταμόρφωση της κοινωνίας μιας χώρας που επί τέσσερις δεκαετίες ανήκε στο κομμουνιστικό στρατόπεδο.

Συνέντευξη στον **Γιώργο Κρασσακόπουλο**

Πώς είναι όταν κινηματογραφείτε κάποιον για 37 ολόκληρα χρόνια; Η ζωή του Χόνζα επηρεάστηκε με οποιονδήποτε τρόπο από το γεγονός ότι κάνατε αυτή την ταινία;

Ο Χόνζα και η οικογένειά του έζησαν και ζουν τις ζωές τους, ανεξάρτητα από την ταινία μας και την κινηματογράφηση που αυτή συνεπαγόταν. Η ταινία μας δεν νομίζω ότι τους επηρέασε στο ελάχιστο. Ποτέ δεν προσπάθησαν να αλλάξουν ή να δείξουν κάτι διαφορετικό από αυτό που είναι μπροστά στην κάμερα. Ακόμη κι ο πατέρας του Χόνζα, ο Πετρ, είχε ξεκινήσει να γράφει το ημερολόγιό του με δική του θέληση και για λόγους άσχετους με την ταινία. Οι σκηνοθέτες των ντοκιμαντέρ ενδιαφέρονται για μια «αντικειμενικότητα». Αλλά όταν μοιράζεσαι σχεδόν μια ζωή με έναν άνθρωπο και την οικογένειά του, έστω και κατά διαστήματα, ένα κομμάτι αυτής της «αντικειμενικότητας» μοιάζει να χάνεται. Είναι κάτι που συμβαίνει; Κι αν ναι είναι κάτι κακό; Ή ίσως κερδίζεις κάτι σε αντάλλαγμα; Στη διάρκεια 37 χρόνων, δεν αλλάζει μόνο το αντικείμενο ενός ντοκιμαντερίστα αλλά κι ο ίδιος ο σκηνοθέτης.

Τι ανακαλύψατε για τον εαυτό σας στην πορεία;

Όταν γύρισα τα πρώτα πλάνα με την μητέρα του Χόνζα, είχα μόλις αποφοιτήσει από την σχολή κινηματογράφου στην Πράγα. Δεν είχα καμιά εμπειρία, ούτε καν την αίσθηση του τι μπορεί να είναι η ταινία μου, ή ποιος θα είναι ο τρόπος μου να την κάνω. Όλα αυτά μου φανερώθηκαν με την

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΑΝ

Χελένα Τρεστίκοβα

37 ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ 84 ΛΕΠΤΑ

πάροδο του χρόνου. Σήμερα, πλέον, μπορώ να πω ότι βρήκα τη μέθοδό μου που θα έλεγα ότι είναι ένας τρόπος κινηματογράφησης με την τεχνική του «time-lapse» με λήψεις του ίδιου θέματος σε τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτή η ταινία με βοήθησε πολύ στο να την ανακαλύψω. Και στην διάρκειά της επίσης, παντρεύτηκα κι έκανα δύο παιδιά. Όσο για την οικογένεια των ηρώων μου, δεν άλλαξε πολύ. Μόνο ο Χόνζα μεταμορφώθηκε στην πορεία από υπάκουος μαθητής σε έναν αναρχικό και παρέμεινε τέτοιος μέχρι τα 37 του χρόνια.

Πώς συνθέτετε ένα φιλμ από όλο αυτόν τον όγκο των εικόνων; Και πώς βρίσκετε την καρδιά του;

Αυτή η ταινία ήταν ίσως η πιο δύσκολη της καριέρας μου. Το να δώσω μορφή στο υλικό που είχα γυρίσει ήταν ένα μακρύ και δύσκολο έργο. Δούλεψα με έναν σπουδαίο μοντέρ, τον Γιάκουμπ Χέζνα, και μαζί αναζητούσαμε τη σωστή φόρμα για πολύ πολύ καιρό. Και τελικά βρήκαμε τον τρόπο σε μια αφήγηση που μιλά παράλληλα για την ιστορία των ηρώων και μαζί για την «μεγαλύτερη», γενικότερη Ιστορία.

Η ταινία είναι η ιστορία ενός παιδιού ή μιας οικογένειας, αλλά είναι την ίδια στιγμή και η ιστορία μιας χώρας. Μιλά για την αλλαγή, για την ίδια τη ζωή και με αυτό τον τρόπο μοιάζει παγκόσμια. Ήταν κάτι που είχατε από την αρχή στο μυαλό σας, ή που προέκυψε συνθέτοντας το υλικό σας;

Ήθελα να συμπεριλάβω δυο βασικές αφηγηματικές γραμμές στο φιλμ. Μια οριζόντια, που είναι σταθερή και βέβαιη, και μια κάθετη που αντιπροσωπεύει την αναζήτηση, την αβεβαιότητα. Βρήκα τη βεβαιότητά του στην ιστορία του Τσέχου ποπ σταρ Κάρελ Γκόντ, που υπήρχε από την αρχή εκεί, όσο παρατηρούσαμε τους ήρωες μας, ήταν από την μεριά των νικητών. Η αβεβαιότητα και το ρίσκο ήταν αυτό που θα μας βοηθούσε να περιγράψουμε τον κόσμο των ηρώων μας. Μας πήρε πολύ καιρό για να βρούμε τον τρόπο. Ρίξαμε πολλή δουλειά για να εντοπίσουμε το κατάλληλο αρχαικό υλικό. Κι όταν το ανακαλύψαμε, βρήκα τη θέση του αμέσως: στην οθόνη της τηλεόρασης, το μαγικό μάτι των ημερών μας...

Πώς αποφασίσατε να κάνετε ένα ντοκιμαντέρ για το φόνο του δεκαπεντάχρονου Λόρενς Κινγκ;

Πρώτη φορά έμαθα για την ιστορία του από ένα μικρό άρθρο σε ένα δικηγορικό περιοδικό –δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί δεν είχα ακούσει για το φριχτό συμβάν που έλαβε χώρα 45 λεπτά μακριά από το σπίτι μου. Στη συνέχεια βρήκα την ιστορία του ξανά στο περιοδικό *Newsweek*, με τίτλο «Νέος, ομοφυλόφιλος και δολοφονημένος» και συνειδητοποίησα ότι παρότι ήταν σημαντική η είδηση, δεν είχε την προβολή που θα περίμενε κανείς στα ΜΜΕ. Δεν μπορούσα να βγάλω τον Λάρι από το μυαλό μου, αποφάσισα λοιπόν πως η αλήθεια για το τι του συνέβη πρέπει να αποκαλυφθεί. Όταν έμαθα πως ο Μπράντον, ο δολοφόνος του, θα εμφανιζόταν στο δι-

καστήριο, πήρα την κάμερα και ξεκίνησα ένα ταξίδι που κράτησε τέσσερα χρόνια.

Γιατί θελήσατε να δείξετε και την πλευρά της ιστορίας του Μπράντον Μακίρνι, του δολοφόνου του Λάρι;

Γιατί τελικά η ιστορία αυτή έχει δύο θύματα –τον δολοφονημένο και τον δολοφόνό–, τα μονοπάτια των οποίων τους οδήγησαν σ' αυτόν τον δρόμο (και οι δύο είχαν υποστεί βίαιες συμπεριφορές στην παιδική και την εφηβική τους ηλικία). Ο Μπράντον, που ήταν 14 ετών τότε, δικάστηκε ως ενήλικος, ενώ από το νόμο τού απαγορευόταν να πει, να οδηγήσει και να δει μια ταινία για ενήλικους. Όλα αυτά έδωσαν στην ιστορία αναπάντεχη διάσταση και με έκαναν να νιώσω ότι πρέπει να εξερευνήσω και τη δική του πλευρά.

Ποιος ήταν ο αντίκτυπος των γεγονότων αυτών στην κοινότητα των δύο αγοριών;

Παρακολουθώντας τα ανθρώπινα συντρίμια που άφησε πίσω της αυτή η ιστορία, η ταινία εξερευνά και αμφισβητεί την έννοια της ταυτότητας, αλλά και την έννοια της δικαιοσύνης. Το μείζον ερώτημα για αυτούς τους ανθρώπους είναι: τι μπορεί να γίνει από σχολεία, οικογένειες και κοινωνικούς λειτουργούς για να αποφευχθούν τέτοιες τραγωδίες στο μέλλον; Μετά το τέλος της δίκης, πήρα συνεντεύξεις από τη μητέρα και τον αδερφό του Μπράντον: ήταν αποκαλυπτικές. Έπρεπε τελικά να ειπωθούν οι ιστορίες των δύο αυτών αγοριών, τα οποία είχαν υποστεί τόση βία, αλλά και αυτές των επιζώντων, των οποίων η δυστυχία τα

χρόνια μετά το έγκλημα δεν είχε βρει άλλη διέξοδο.

Πώς αποφασίσατε να ασχοληθείτε με το είδος του ντοκιμαντέρ;

Οι γονείς μου ήταν και οι δύο ακτιβιστές για τα ανθρώπινα δικαιώματα – μάλιστα, όταν παντρεύτηκαν ο γάμος τους ήταν παράνομος στις περισσότερες πολιτείες των ΗΠΑ (σ.σ. οι δυο τους ανήκαν σε διαφορετικές φυλές). Έμαθα έτσι να προκαλώ τον εαυτό μου να υποστηρίξω τις μάχες των ανθρώπων για ίσα δικαιώματα απέναντι στο νόμο. Είναι ελπίδα και πρόθεσή μου να παίξει αυτή η ταινία –και οι διαφορετικές πλευρές της ιστορίας της– ρόλο στην πάλη για δικαιοσύνη, και να φωτίσει τις ρίζες του φόβου και του μίσους που αναχαιτίζουν την ανάπτυξη της ανοχής.

Πώς γιατρεύεται μια φρικτή γενοκτονία, η τελευταία του γεμάτου βία 20ού αιώνα; Και πώς μπορεί κανείς να συμπαρασταθεί σε έναν άνθρωπο που πάσχει από AIDS, σε μια κουλτούρα στο πλαίσιο της οποίας η αλληλεγγύη είναι διαρκές ζητούμενο, σχεδόν πολυτέλεια; Εικόνες ενός ταραγμένου κόσμου.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ

ΟΝΕΙΡΑ ΓΛΥΚΑ

Ρομπ & Λίσα Φρούκμαν

Το 1994, στη Ρουάντα, οι Χούτου, μια από τις δύο εθνοτικές ομάδες της χώρας, δολοφόνησαν περισσότερο από μισό εκατομμύριο Τούτσι - εκπροσώπους της άλλης εθνοτικής ομάδας. Μπορεί να γεφυρώσει το μίσος που γέννησε η γενοκτονία μια ομάδα γυναικών που παίζει κρουστά κι ανοίγει παγωτατζίδικο;

Συνέντευξη στην **Γκέλυ Μαδεμλή**

Πώς αποφασίσατε να γυρίσετε ένα ντοκιμαντέρ σχετικό με τη γενοκτονία στην Ρουάντα και πώς ήρθατε σε επαφή με την Κίκι, την θεατρική σκηνοθέτρια που πήρε την πρωτοβουλία για το όλο εγχείρημα; Όλος ο κόσμος βρισκόταν σε επιφυλακή παρακολουθώντας τη γενοκτονία στη Ρουάντα, ήταν ένα ζήτημα που δεν εγκατέλειπε τις σκέψεις μας. Μάθαμε για την Κίκι και την ομάδα που κρουστών που είχε ξεκινήσει μέσω ενός φίλου. Όταν πληροφορηθήκαμε πως παίζοντας τύμπανα αυτές οι γυναίκες

έσπασαν ένα ταμπού, και πως οι ίδιες γυναίκες σκόπευαν να ανοίξουν το πρώτο παγωτατζίδικο στη χώρα, σκεφτήκαμε πως πρόκειται για μια καλή αφορμή να μιλήσουμε για τη συμφιλίωση και την επούλωση των τραυμάτων του πολέμου, με έναν τρόπο ελκυστικό για το ευρύ ακροατήριο.

Πέρασαν αρκετοί μήνες από τότε που ολοκληρώσατε το ντοκιμαντέρ. Πώς πάει το μαγαζί «Όνειρα γλυκά» σήμερα;

Πηγαίνει καλά. Χρειάστηκε λίγος καιρός μέχρι να εξοικειωθούν οι κάτοικοι της χώρας με το παγωτό, αλλά τώρα βλέπουν το μαγαζί σαν στέκι, σαν προορισμό για οικογενειακές συγκεντρώσεις, ραντεβού ή συναντήσεις με φίλους, σαν τόπο που φέρνει κοντά αντίθετα στρατόπεδα – αυτό, δηλαδή για το οποίο σχεδιάστηκε εξ αρχής.

Πώς ακριβώς δουλέψατε με την αδελφή σας, τη Λίσα;

Και οι δυο μας δουλεύουμε στον ίδιο χώρο, αλλά δεν είχαμε συνεργαστεί ποτέ, οπότε ξεκινήσαμε την ταινία με ανάμεικτα συναισθήματα, με ενθουσιασμό και δισταγμό. Ήξερα ότι όλα θα πήγαιναν ρολόι γιατί σεβόμαστε ο ένας τη δουλειά του άλλου και έχουμε καλές σχέσεις ως αδελφία. Ακόμα κι όταν μαλώνουμε, προκύπτουν εποικοδο-

μητικά συμπεράσματα. Στην ταινία κάναμε μαζί τη σκηνοθεσία και το μοντάζ. Εγώ βρίσκομαι στην κάμερα κάθε φορά που η Λίσα αναλαμβάνει τις συνεντεύξεις. Πίσω στην Αμερική, ο καθένας δούλεψε στο μοντάζ μόνος του – για την ακρίβεια, η Λίσα μένει στην Ανατολική Ακτή, στην Καλιφόρνια, ενώ εγώ στη Δυτική, στη Νέα Υόρκη –, και αργότερα ανταλλάξαμε το υλικό μέσω διαδικτύου και το συζητήσαμε. Πλέον δεν υπάρχουν γεωγραφικοί περιορισμοί!

Σε άλλες συνεντεύξεις σας, αναφέρετε συχνά πως το παγωτό και ο ήχος των τυμπάνων έχουν πολλές ομοιότητες – τελικά, ποιες είναι αυτές; Άραγε υπάρχει τίποτα κοινό και με το σινεμά;

Ενδιαφέρουσα ερώτηση. Και τα δύο τινά έχουν τη δύναμη να σκορπίζουν χαρά και να τονώνουν το αίσθημα του ανήκειν σε μία κοινότητα. Οι άνθρωποι συγκεντρώνονται για να τα απολαύσουν, κι έτσι συνάπτουν δεσμούς. Όπως είδαμε, οι γυναίκες στο γκρουπ ανήκουν και στις δύο φυλές, είναι και Χούτου και Τούτσι. Έπαψαν να φοβούνται και έγιναν φίλες. Έτσι κι οι ταινίες έχουν να κάνουν με την επικοινωνία και την αξία του να μοιράζεσαι. Κι επίσης, δεν έχω γνώρισει ποτέ σκηνοθέτη που δεν τρελαίνεται για παγωτό.

ΠΟΡΤΡΕΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Οι καπνοδοχοκαθαριστές δεν μοιάζουν στους συναδέλφους τους της ντισνεϊκής Μαίρη Πόππινς. Τι γίνεται όμως όταν, χωρίς να χάνουν την επαφή τους με την πραγματική ζωή, επιμένουν να πετούν στα σύννεφα;

«Καπνοδοχοκαθαριστής με ημίψηλο καπέλο που καπνίζει τσιγάρα το ένα μετά το άλλο, άκουει κλασική μουσική και αγαπάει τα κοράκια, ουάου! Φανταστικό! Ποιος είναι τελικά αυτός ο τύπος;» Αυτό αναρωτιούνται αυτολεξεί όσοι συναντούν τον μποεμ εργάτη Πάολο, μεταξύ άλλων και ο Καναδός σκηνοθέτης που τον παρακολουθεί να ισορροπεί στα κεραμίδια και στις αναμνήσεις του.

Συνέντευξη στην **Αγγελική Πέτρου**

Γιατί αποφασίσατε να κάνετε ντοκιμαντέρ για αυτόν το χαρακτήρα;

Δεν ήξερα τον Πάολο καθόλου. Τον ανακάλυψα όταν τον είδα πάνω σε μια οροφή στην εξοχή, όπου κάποτε είχα ένα σπίτι. Έφθασα με το αυτοκίνητο μου στο μοναδικό σήμα «στοπ» του χωριού, κι ο Πάολο καθάριζε μια καπνοδόχο μπροστά μου όρθιος πάνω σε μια ταρατσα. Έμεινα έκπληκτος... Μου θύμισε γάτα πάνω σε φράκτη. Στο Κεμπέκ, τουλάχιστον, είναι ασυνήθιστο να βλέπεις κάποιον σε μια ταρατσα με ημίψηλο καπέλο. Συνήθως μόνο οι καλλιτέχνες ή τα επίσημα πρόσωπα με μαύρα ρούχα φορούν ημίψηλο καπέλο, αλλά σε καμία περίπτωση ένας καπνοδοχοκαθαριστής. Οι κινήσεις του, οι ικανότητες του και η παρουσία του μου τράβηξαν την προσοχή καθώς τον παρακολουθούσα μέσα από το αυτοκίνητο μου, στην αρχή για 2 λεπτά, αργότερα για 2-3 μήνες.

Πώς ήρθατε σε επαφή μαζί του;

Βρήκα τη κάρτα του μέσα σ' ένα τηλεφωνικό θάλαμο του χωριού και τον φώναξα να καθαρίσει την καπνοδόχο του σπιτιού μου. Έφτασε με το παλιό του βανάκι, το άνοιξε και έβγαλε από μέσα όλες τις βούρτσες, ενώ κλασική μουσική ακουγόταν μέσα από το αυτοκίνητο. Με έκανε να χαμογελάσω και ήμουν ευτυχής που ανακάλυψα έναν πραγματικό καπνοδοχοκαθαριστή. Αφού καθάρισε την καπνοδόχο, μιλήσαμε για λίγο και μετά από ένα χρόνο τον ξανακάλεσα. Έτσι ξεκίνησαν όλα.

Ο κόσμος θεωρεί ότι το να καθαρίζεις καπνοδόχους δεν είναι και η ιδανική δουλειά, αλλά ο ήρωάς σας την κάνει να φαίνεται εύκολη και απολαυστική! Στην πραγματικότητα προσφέρει την ελευθερία που παρουσιάζεται στο ντοκιμαντέρ;

Ναι, θα έλεγα ότι ο Παολο είναι ευτυχισμένος και χαλαρώνει όταν είναι σε μια οροφή. Στην οροφή αισθάνεται ελεύθερος, σαν πούλι πάνω

σ' ένα κλαδί. Συχνά κάθεται στην κορυφή μιας οροφής και κοιτάει μόνο το πανόραμα γύρω του χωρίς να βγάζει λέξη, μόνο νιώθει τον αέρα. Όταν είδα την ταινία *Man on Wire*, ένιωσα ότι ο Γάλλος κύριος Πετι ήταν τελείως χαλαρός όταν ήταν καθισμένος πάνω στο σύρμα, ήταν καταπληκτικό. Έτσι για τον Παολο, η οροφή είναι το μέρος όπου θα ήθελε να βρίσκεται κάθε μέρα, είναι ο παιδότοπός του, ένα μέρος όπου μπορεί να πάρει μια «βαθιά ανάσα ζωής». Έχω την εντύπωση ότι στην ταινία μπορούμε επίσης να νοιώσουμε ότι υπάρχει μια μελαγχολία γύρω από την αύρα του Παολο. Η παράξενη και αλλόκοτη σχέση που είχε με τον πατέρα του είναι εμφανής στην οθόνη, όπως το βλέπω εγώ. Του ήταν πολύ δύσκολο να την βιώσει και πολλοί από τους πελάτες του το γνωρίζουν.

Η ατμόσφαιρα της ταινίας σας έχει ένα μαγικό στοιχείο, που εκπέμπει ο πρωταγωνιστής σας. Πόσο δύσκολο ήταν για σας

Το όνομα Ρόκι είναι για πολλούς συνώνυμο της πυγμής, της πειθαρχίας και της δύναμης της θέλησης –και γι' αυτό οφείλεται μια ταινία. Σ' ένα ορφανοτροφείο στην Ινδία, για κάποια παιδιά – φορείς του HIV το ίδιο όνομα είναι ταυτόσημο της αγάπης και της αφοσίωσης. Στην γλώσσα τους, ο «Ρόκι Άνα» είναι ο «αδελφός» που ήρθε στην χώρα για τουρισμό και έμεινε χάρη σε μια ανώτερη αίσθηση καθήκοντος για να φροντίσει τους αδυνάτους. Ο σκηνοθέτης, αδελφικός του φίλος, μιλά για την εμπειρία του.

Συνέντευξη στην **Αγγελική Πέτρου**

Ο βασικός χαρακτήρας της ταινίας είναι ο καλύτερος σας φίλος. Πόσο δύσκολο ήταν να κάνετε μια ταινία για κάποιον τόσο κοντινό σας άνθρωπο;

Επειδή αυτό είναι το πρώτο μου ντοκιμαντέρ, δεν έχω μέτρο σύγκρισης. Θα υπέθετα ότι το να είσαι τόσο κοντά στο θέμα σου έκανε τη διαδικασία πιο εύκολη με πολλούς τρόπους. Είχα άμεση πρόσβαση στο θέμα μου, καθώς μου εμπιστεύτηκε ολοκληρωτικά την ιστορία της ζωής του, και γι' αυτό είχα απόλυτη ελευθερία στο δημιουργικό κομμάτι. Νομίζω ότι το δύσκολο κομμάτι είναι αυτό που περνάω τώρα. Γνωρίζω πως το να καταγράψω τις ζωές μας σε μια ταινία θα μας έκανε ευάλωτους στην κριτική οποιονδήποτε θα έβλεπε την ταινία, αλλά δεν είχα συνειδητοποιήσει πόσο δύσκολο και συναισθηματικά έντονο θα ήταν αυτό. Δεν μπορώ να αποστασιοποιηθώ από τη ιστο-

ρία, και μου είναι πολύ δύσκολο να μην τα παίρνω όλα προσωπικά. Είμαι σίγουρος πως το ίδιο θα συνέβαινε με οποιαδήποτε δουλειά μου, αλλά γίνεται εντονότερο όσο πιο κοντά είναι στο σπίτι σου.

Επίσης, πόσο δύσκολο ήταν να κάνετε ένα ντοκιμαντέρ στο οποίο οι περισσότεροι από τους χαρακτήρες σας είναι παιδιά που περνούν πολύ δύσκολες στιγμές;

Δεν υπάρχει τίποτα εύκολο στο να κινηματογραφείς παιδιά –ή τον οποιονδήποτε– που περνούν τόσο δύσκολα. Καθώς έκανα το *Ο εξ αίματος αδελφός*, κατέγραφα και είδα πράγματα που δεν είχα ξαναζήσει ποτέ. Και πιο συγκεκριμένα, μικρά παιδιά που υποφέρουν. Από μέσα μου αναρωτιόμουν αν ήταν πρόπον να κινηματογραφώ αυτές τις καταστάσεις. Δεν θα ήταν πιά σωστό να βοηθώ αντί να κινηματογραφώ; Αλλά θεωρώ ότι κινηματογραφώντας, βοηθούσα κιόλας. Το να διατηρώ αυτή την πεποίθηση και να εμμένω σε αυτήν, όταν όλα γύρω μου ήταν τόσο φρικτά, ήταν δύσκολο. Όπως ήταν πολύ δύσκολο το να προσπαθώ να φανταστώ πώς θα ένιωθα αν ήμουν εγώ ετοιμοθάνατος ή σε δεινή κατάσταση και κάποιος έστηνε μια κάμερα μπροστά μου. Ήξερα εξ αρχής ότι είχα τεράστια ευθύνη και ότι έπρεπε να φερθώ σ' αυτούς τους ανθρώπους με σεβασμό και χωρίς να εκμεταλλευτώ τις ζωές τους με κανένα τρόπο. Ήθελα ό,τι καλύτερο για τους ανθρώπους στην ταινία. Πιστεύω πολύ στο ότι κάνοντας ευρύτερα γνωστή την ιστορία τους, στο τέλος τους βοηθώ –τόσο εγώ, όσο και πολλοί άλλοι που αγωνιζόμαστε για να τους προ-

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

Ο ΕΞ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ

Στιβ Χούβερ

σφέρουμε την υποστήριξη και τη βοήθεια που δεν λάμβαναν μέχρι τώρα.

Η ταινία είναι πολύ ευαίσθητη και συναισθηματικά φορτισμένη. Πώς νιώσατε όταν βρεθήκατε ξαφνικά να καταγράφετε τον θάνατο ενός μικρού κοριτσιού; Σας ήταν ξεκάθαρο από την αρχή ότι θα κάνατε χρήση αυτού του υλικού;

Και πάλι, το να κινηματογραφείς αυτές τις τραυματικές εμπειρίες γεννά ηθικά διλήμματα. Στ' αλήθεια, κανένας μας δεν περίμενε ότι η Βέμιθι θα πέθαινε εκείνο το βράδυ. Ήμασταν σίγουροι ότι θα προλαβαίναμε να την πάμε στο νοσοκομείο και θα της σώζαμε τη ζωή. Έτσι, καθώς γυρίζαμε, νομίζαμε ότι γυρίζαμε μια διαφορετική ιστορία, κάτι χαρούμενο. Πάθαμε μεγάλο σοκ όταν διαπιστώσαμε ότι τελικά δεν τα κατάφερε. Όλοι γύρω μας ήταν σιωπηλοί, ταπεινοί και συ-

κινημένοι. Είχαμε πολλές και πολύ συγκεκριμένες συζητήσεις σχετικά με το πώς θα προχωρήσουμε δείχνοντας τον απαραίτητο σεβασμό για τα όσα που έγιναν. Δεν είχαμε αποφασίσει από την αρχή ότι θα κάναμε χρήση του υλικού αυτού. Ήθελα να το χρησιμοποιήσω μόνο αν θα έβγαζε νόημα στο σύνολο της ταινίας και μόνο σε περίπτωση που δεν θα εκμεταλλευόταν την κατάσταση ή την οικογένεια – γιατί ασφαλώς, δεν υπήρχε περίπτωση να χρησιμοποιήσουμε το υλικό χωρίς την έγκριση της οικογένειας. Μπορώ να πω με περηφάνια ότι κάναμε ό,τι μπορούσαμε για να χειριστούμε την κατάσταση αυτή σωστά και με σεβασμό. Επίσης, είμαστε απόλυτα αποφασισμένοι να συνεχίσουμε να βοηθάμε την οικογένεια, και ο Ρόκι συνεχίζει να έχει πολύ καλή σχέση μαζί τους στο χωριό. Είναι φίλοι και η εμπειρία αυτή μας έφερε όλους πιο κοντά.

να το συλλάβετε;

Όπως ανέφερα λίγο πριν, είναι η πρώτη μου ταινία, έδινα λοιπόν μεγάλη προσοχή σε όλες τις λέξεις ή τις προτάσεις του Παολο κατά τη διάρκεια του γυρίσματος, τόσο πολύ, ώστε ήμουν εντελώς εξαντλημένος στο τέλος των γυρισμάτων των πρώτων ημερών. Καθημερινά όταν κάναμε γυρίσματα με τον Πάολο, δεν ξέραμε πού πηγαίναμε, εννοώ, κυριολεκτικά δεν γνώριζα κανέναν από τους πελάτες του, εκτός από δύο-τρεις από αυτούς. Πηγαίναμε στα σπίτια τους και όλα ήταν πρωτόγνωρα για μένα, μέχρι να στήσουμε την κάμερα. Ο Παολο ήταν ήδη στην οροφή, ενώ εμείς δεν είχαμε προετοιμαστεί για το γύρισμα! Έτσι αργότερα, του ζήτησα να πηγαίνω στο σπίτι του πελάτη πριν απο αυτόν. Μια μέρα, οργάνωσα ένα ρεσιτάλ ειδικά γι' αυτόν, με ένα πιανίστα και μια βιολονίστα (τη Νατάλια Κονόννοβα) στο εκκλησάκι. Ο Πάολο έμεινε έκπληκτος. Ο πιανίστας ήταν ένας παλιός πελάτης του, και κάποτε μου είχε πει ότι είναι ένας μεγάλος Ούγγρος μαέστρος. Ζήτησα, λοιπόν, απ' αυτόν εάν θα μπορούσε να παίξει μερικά

κομμάτια για τον Παολο. Και αυτός δέχτηκε! Ήξερα ότι θα ευχαριστούσε πολύ τον Παολο να το ζήσει αυτό μέσα σ' αυτό το εκκλησάκι – το πιάνο και το βιολί είναι τα μουσικά όργανα που προτιμάει. Η μαγεία υπήρχε σε μέρη που δεν περίμενα εκτός φυσικά από το εκκλησάκι όπου ήταν αναμενόμενο και νομίζω ότι απολάυσαμε τη μαγεία. Τα πλάνα με το πιάνο που καίγεται ήταν επίσης σχεδιασμένα, αλλά ήταν και κάτι που ο πελάτης του Παολο είχε βιώσει όταν το στούντιο του κάηκε και ήταν αδύνατον το πιάνο του να αποκατασταθεί. Έτσι, ο πιανίστας αποφάσισε να κάψει ολοκληρωτικά το κατεστραμμένο πιάνο και να το φωτογραφίσει. Τότε του πρότεινα να περιμένουμε μέχρι το χειμώνα να υπάρχει χιονισμένο τοπίο. Σκέφτηκα ότι θα ήταν μια θαυμάσια αλληγορική εικόνα για τη ζωή του Πάολο. Πιθανόν, ήταν η μοναδική φορά στη ζωή μου που θα κινηματογραφούσα ένα πιάνο που θα καίγεται. Για να συλλάβει λοιπόν κανείς τη μαγεία στην οθόνη, πρέπει να είναι τυχερός, γρήγορος και λογικός με τα αισθήματά του, αλλά πάντων υπομονετικός.

ΠΑΟΛΟ Ο ΚΑΠΝΟΔΟΧΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ

Μπρινό Σουϊνάβ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ

Μαζί, είμαστε ένα.

Η καθημερινότητά σου είναι για μας έμπνευση.

Στον ΟΤΕ μπαίνουμε σε νέα εποχή και εξελίσσουμε ακόμα περισσότερο τα προϊόντα και τις υπηρεσίες μας, για να ανταποκρινόμαστε καλύτερα στις ανάγκες σου.

ote.gr

Μαζί, είμαστε ένα.

SKYTRAX

Μικρές στιγμές από ένα ταξίδι. Όλες μαζί, μπορούν να κάνουν τη διαφορά.

Η Aegean αναδείχθηκε **Καλύτερη Περιφερειακή Αεροπορική Εταιρεία της Ευρώπης για το 2012.**

18.000.000 επιβάτες από 100 χώρες, αξιολόγησαν 246 αεροπορικές εταιρείες, βαθμολογώντας τη συνολική ικανοποίησή τους από το ταξίδι, καθώς και περισσότερα από 38 διαφορετικά κριτήρια, μερικά από τα οποία είναι η σχέση ποιότητας-τιμής, η εξυπηρέτηση του προσωπικού, η ποιότητα του γεύματος, το πρόγραμμα ψυχαγωγίας εν ώρα πτήσης, η καθαριότητα της καμπίνας και η άνεση των καθισμάτων.

Η Aegean αναδείχθηκε για 3η φορά, Καλύτερη Περιφερειακή Αεροπορική Εταιρεία της Ευρώπης. Μια μεγάλη αναγνώριση που επιβραβεύει καθημερινές πράξεις. Πράξεις που ίσως φαίνονται μικρές. Όταν όμως συνδυαστούν, μπορούν να πετύχουν κάτι πραγματικά μεγάλο.

www.aegeanair.com // mobile.aegeanair.com

Δίκτυο Εσωτερικού: Αθήνα, Αλεξανδρούπολη, Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη, Καλαμάτα, Κέρκυρα, Κως, Μύκονος, Μυτιλήνη, Ρόδος, Σαντορίνη, Σκύρος, Χανιά.

Δίκτυο Εξωτερικού: Αγία Πετρούπολη, Ανόβερο, Βαρκελώνη, Βαρσοβία, Βενετία, Βιέννη, Βερολίνο, Βουδαπέστη, Βρυξέλλες, Γενεύη, Κίεβο, Κωνσταντινούπολη, Λάρνακα, Λονδίνο, Λυών, Μαδρίτη, Μάντσεστερ, Μιλάνο, Μπακού, Μόσχα, Μόναχο, Ντίσελντορφ, Νυρεμβέργη, Παρίσι, Πράγα, Ρώμη, Στοκχόλμη, Στουτγάρδη, Τελ Αβίβ, Τιφλίδα, Φρανκφούρτη.

Ο ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ ΤΟΥ

Άντι Βολφ

- ✘ Η ιδιαίτερη σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ του καπετάνιου Κρίστοφ Κότιουκ, με τον επικεφαλής των πειρατών, Αχάντο, κατά τη διάρκεια της τετράμηνης κατάληψης του φορτηγού πλοίου «Χάνσα Στάβανγκαρ», το 2009 στα ανοιχτά της Σομαλίας.
- ✘ Από τότε που άρχισε ο εμφύλιος πόλεμος στη Σομαλία, το 1991, οι Ευρωπαίοι, Ασιάτες και Βορειοαμερικάνοι επισκέπτες έχουν οικειοποιηθεί τους ψαρότοπους της χώρας, εξαντλώντας τα πλούσια αποθέματά της και στερώντας από τους Σομαλούς τη σημαντικότερη πηγή εισοδήματός τους. Τα έσοδα από τη λαθραία αλιεία υπολογίζονται σε τουλάχιστον 300 εκατομμύρια δολάρια το χρόνο.
- ✘ Από την άλλη μεριά, οι Σομαλοί πειρατές μαζεύουν μέχρι και 100 εκατομμύρια δολάρια το χρόνο από λύτρα απαγωγών.
- ✘ Το Νοέμβριο του 2010 ξεκίνησε στο Αμβούργο, στη Γερμανία, η δίκη δέκα Σομαλών πολιτών για πειρατεία.

ΛΕΥΚΟ ΜΑΥΡΟ ΑΓΟΡΙ

Καμίλα Ματζίντ

- ✘ Ο Σίντα, ένα αγόρι με αλμπινισμό, εγκαταλειμμένος από τους γονείς του, αγωνίζεται να ξεκινήσει μια νέα ζωή, σε ένα ιδιωτικό σχολείο στην Τανζανία.
- ✘ Στην Τανζανία, μάγοι χρησιμοποιούν αίμα και μέλη του σώματος αλμπίνων σε μαγικά φίλτρα που πουλούν έναντι αμύθητων ποσών. Από το 2007 στη χώρα έχουν δολοφονηθεί πάνω από 70 παιδιά με αλμπινισμό.
- ✘ Επιρρεπείς στον καρκίνο του δέρματος εξαιτίας του δυνατού ήλιου, οι περισσότεροι αλμπίνοι της Αφρικής ζουν κατά μέσο όρο μέχρι τα 40 τους χρόνια.
- ✘ «Αυτό που μου έκανε περισσότερη εντύπωση για αυτούς, είναι ότι δεν βλέπουν τους εαυτούς τους σαν θύματα. Είναι παιδιά που έχουν μέλλον, όπως όλα τα παιδιά του κόσμου», λέει η σκηνοθέτρια Καμίλα Ματζίντ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΠΟΛΕΜΟ

Χουάν Μανουέλ Σεπούλβεδα

- ✘ Η καθημερινότητα του λαού της Γουατεμάλας, που αντιστέκεται και αγωνίζεται για την επιβίωσή του, ενώ βρίσκεται για μια ακόμα φορά στα πρόθυρα του πολέμου.
- ✘ Κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου στη Γουατεμάλα (1982-1996), μεταξύ κυβέρνησης και αριστερών οργανώσεων που υποστηρίζονταν από αυτόχθονες, ο στρατός της Γουατεμάλα, ακολουθώντας τη τακτική της «ερήμωσης της χώρας ενώπιον εισβολέα», κατέστρεψε τα χωριά τους, βασανίζοντας, εξαφανίζοντας και σκοτώνοντας διακόσιες χιλιάδες ιθαγενείς. Οι ιθαγενείς έτσι έμαθαν να μην φορούν τις παραδοσιακές τους ενδυμασίες για να μην γίνονται εύκολοι στόχοι.
- ✘ Οι Κιτσέ ανήκουν στην εθνότητα των Μάγιας. Η λέξη σημαίνει: πολλά («κι») δένδρα («τσε»). Η Ριγκομπέρτα Μεντσού, ακτιβίστρια για τα δικαιώματα των ιθαγενών που απέσπασε το Νόμπελ ειρήνης το 1992, είναι η πιο γνωστή Κιτσέ.
- ✘ Οι Ιξίλ παρέμειναν για μεγάλο διάστημα απομονωμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο, διατηρώντας ανέπαφη την παραδοσιακή τους κουλτούρα.

ΜΕΡΗ ΜΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Διέγο Γκουτιέρες

- ✘ Όταν ο σκηνοθέτης έδειξε στους γονείς του μια σύντομη εκδοχή του ντοκιμαντέρ που προετοίμαζε για αυτούς, ο πατέρας του τού είπε χαρακτηριστικά: «Πρέπει να το δείξεις, μοιάζει με ταινία του Μπέργκμαν, αγγίζει θέματα που αφορούν κάθε άνθρωπο στον πλανήτη.»
- ✘ Ξεκίνησε τα γυρίσματα με τη βοήθεια της γυναίκας του, αλλά σταδιακά, καθώς το θέμα γινόταν ολοένα και πιο προσωπικό ανάμεσα στον σκηνοθέτη και τους γονείς του, η γυναίκα του αποσύρθηκε και συνέχισε μόνος του.
- ✘ Ο Γκουτιέρες έχει σπουδάσει εικαστικές τέχνες, ενώ έχει διδάξει και σε διάφορες καλλιτεχνικές σχολές ανά τον κόσμο. Είναι ο ιδρυτής της καλλιτεχνικής πρωτοβουλίας «El desracho», με έδρα την πόλη του Μεξικού και το Άμστερνταμ. Η πρωτοβουλία «el desracho» εστιάζει στη δημιουργία ντοκιμαντέρ με τη συμμετοχή εικαστικών καλλιτεχνών.

ΜΙΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Κρίστι Τζέικομπσον, Λόρι Σίλβερμπους

- ✘ Περίπου 50 εκατομμύρια Αμερικάνοι δεν ξέρουν αν μπορούν να εξασφαλίσουν το επόμενο γεύμα τους: αυτή το εντυπωσιακό στατιστικό στοιχείο ήταν το έναυσμα για τη δημιουργία της ταινίας.
- ✘ Ο ηθοποιός Τζεφ Μπρίτζες, ο οποίος εμφανίζεται στο ντοκιμαντέρ, είναι ακτιβιστής και ασχολείται ιδιαίτερα με το θέμα της αστίας στις ΗΠΑ.
- ✘ Τη μουσική της ταινίας έχουν γράψει το συγκρότημα The Civil Wars, καθώς και ο θρυλικός μουσικός παραγωγός και συνθέτης T-Bone Burnett.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΓΙΟΣ

Αντόνιο Μπέλια

- ✘ Στο Αγκριτζέντο της Σικελίας γιορτάζεται κάθε Ιούλιο και για μια εβδομάδα ο Άγιος Καλόγερο, ο «μαύρος άγιος», ο οποίος τον 4ο αιώνα έφυγε κυνηγημένος από τη Βόρειο Αφρική. Η ταινία επιχειρεί μια αναλογία ανάμεσα στον εορτασμό του Αγίου και την υποδοχή των μεταναστών στις κοινωνίες της Ευρώπης.
- ✘ Κατά τη διάρκεια των εορτασμών, ένα ομοίωμα του Αγίου περιφέρεται στην πόλη, ενώ οι πιστοί πετούν από τα μπαλκόνια τους ψωμιά ειδικά φτιαγμένα για την περίπτωση.
- ✘ Ο σκηνοθέτης της ταινίας αποφάσισε να κάνει το ντοκιμαντέρ παρατηρώντας την αντίθεση μεταξύ της λατρείας των κατοίκων του Αγκριτζέντο για το μαύρο άγιο και της δυσκολίας τους να δεχτούν τους Αφρικανούς μετανάστες που ζουν εκεί.

Η ΥΨΗΛΗ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ

Ρος Ντόμονι

- ✘ Μια ενδελεχής ματιά στην Ανατολική Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, όπου ο χρυσός αποτελεί την πρωταρχική πηγή εισοδήματος και χρηματοδότησης ένοπλων ομάδων. Το πρώτο μισό του 2012, 2 με 4 τόνοι χρυσού βγήκαν παράνομα από τη χώρα.
- ✘ Οι γυναίκες που δουλεύουν στα χρυσωρυ-

χεία του Κονγκό είναι εξαιρετικά ευάλωτες – οι «εργοδότες» τους τις χτυπούν και συχνά τις βιάζουν.

- ✘ Ο σκηνοθέτης Ρος Ντόμονι ζει στην Αθήνα και έχει επίσης σκηνοθετήσει ένα ντοκιμαντέρ μικρού μήκους με τίτλο *Αθήνα: Κοινωνική διάλυση (Athens: Social Meltdown)*, μέλος ενός εκτενέστερου πρότζεκτ για τις αλλαγές που συμβαίνουν στην Ελλάδα.

ΛΕΓΕ ΜΕ ΚΟΥΤΣΟΥ

Κάθριν Φέρφαξ Ράιτ, Μάλικα Ζουχάλι-Ουόρολ

- ✘ Η ταινία αφορά τη νέα νομοθεσία κατά των ομοφυλόφιλων (Anti-Homosexuality Bill) που ακόμα συζητιέται στο κοινοβούλιο της Ουγκάντα – μία εκδοχή της συμπεριλαμβανει τη θανατική ποινή.
- ✘ Στην Ουγκάντα υπολογίζεται πως ζουν περίπου 500.000 ομοφυλόφιλοι, αλλά το νούμερο αυτό είναι μάλλον πλασματικό, καθώς οι περισσότεροι κρύβουν τον σεξουαλικό προσανατολισμό τους. «Kuchu» είναι η λέξη που χρησιμοποιούν στην Ουγκάντα για γκέι γυναίκες και άντρες, αμφισεξουαλικούς και τρανσέξουαλ.

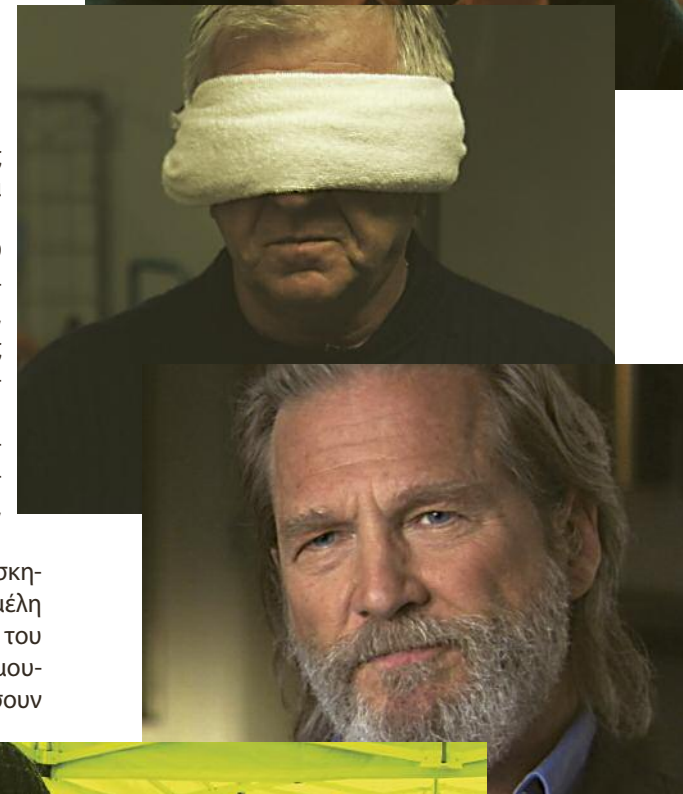
ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΠΑΝΚ

Γιούκα Κάρκαϊενεν, Τζέι-Πι Πάσι

- ✘ Ένα ντοκιμαντέρ στα παρασκήνια μιας φινλανδικής μπάντας που απαρτίζεται από άτομα με νοητική υστέρηση.
- ✘ Το συγκρότημα σχηματίστηκε το 2009 κατά τη διάρκεια της ονομαστικής εορτής και προς τιμήν του Πέρτι Κούρικαν, του πιο σκληροπυρηνικού μέλους της μπάντας! Το όνομά της σημαίνει: «Η ονομαστική εορτή του Πέρτι Κούρικαν».
- ✘ Οι Sex Pistols και οι Ramones είναι μερικά μόνο ατα αγαπημένα συγκροτήματα των μελών έχουν επιρροές ραπ, ρέγκε, σόουλ, φανκ, ακόμα και μέταλ!
- ✘ Στην πρώτη συνάντηση ενός από τους σκηνοθέτες, του Γιούκα Κάρκαϊενεν, με τα μέλη της μπάντας, μια από τις ερωτήσεις που του απηύθυναν ήταν εάν γράφει δικιά του μουσική. Τότε ο Γιούκα τούς έβαλε να ακούσουν ορισμένα τραγούδια του από το Myspace και το συγκρότημα ενθουσιάστηκε!
- ✘ Τα γυρίσματα κράτησαν συνολικά 2 χρόνια. Τα γυρίσματα γίνονταν 2 με 3 φορές την εβδομάδα.
- ✘ Στην αρχή των γυρισμάτων, ορισμένοι από τους κοινωνικούς λειτουργούς που παρακολουθούσαν τα μέλη της μπάντας είχαν ενστάσεις για το όλο εγχείρημα. Με τον καιρό όμως, εξοικειώθηκαν και δεν είχαν κανένα πρόβλημα!

faces

Πρόσωπα και ιστορίες από έναν ταραγμένο κόσμο. Αναζητώντας ταυτότητες, την αλληλεγγύη, την ανοχή, τη δημιουργικότητα, μια καλύτερη ζωή. Ταινίες στο φετινό, 15ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης – Εικόνες του 21ου αιώνα.

Από πάνω προς τα κάτω: Λευκό Μαύρο Αγόρι Ο καπετάνιος και ο πειρατής του Μια θέση στο τραπέζι Το σύνδρομο του πανκ

Αναζητώντας τη δημιουργικότητα σε χώρους με μυθική φόρτιση. Διεκδικώντας τη διαφορετικότητα. Ψάχνοντας τις σκοτεινές πτυχές της ιστορίας μας. Δίνοντας νόημα στη ζωή μας. Οι ελληνικές ταινίες τεντώνουν τ' αυτιά τους. Συνεντεύξεις στην Ελένη Ανδρουτσοπούλου και στην Τζωρτίνα Σερπιέρη.

ΜΟΥΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ

Αντρέας Σιαδήμας

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΤΩΝ ΚΕΝΤΑΥΡΩΝ

Κάθε καλοκαίρι, στον Άγιο Λαυρέντιο Πηλίου, καλλιτέχνες απ' την Ελλάδα συγκεντρώνονται, αυτοσχεδιάζουν, συμμετέχουν σε μουσικά σεμινάρια – «ώσπου η σύναξις αυτή / σαν χωριό αυτόνομο να ξεδιπλωθεί.»

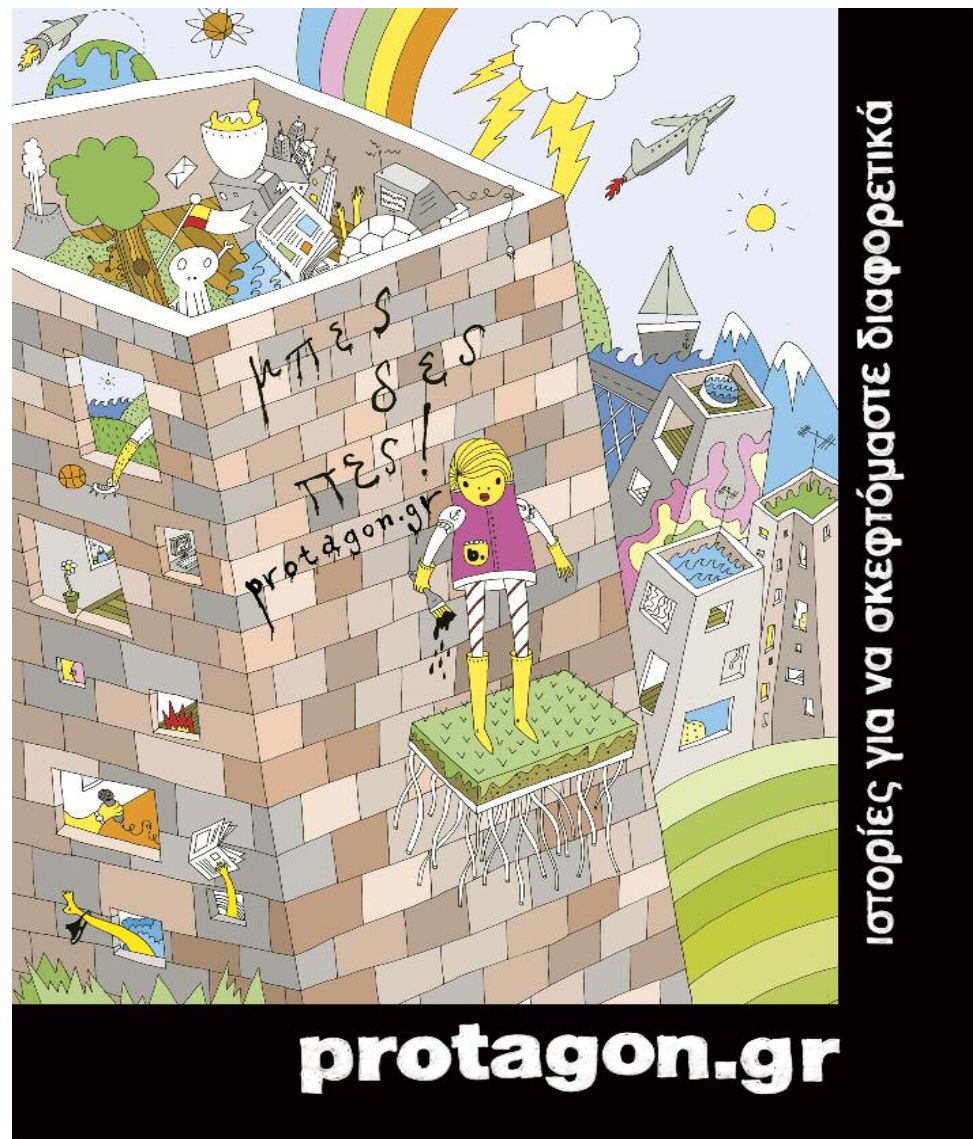
Πώς αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι την ετήσια αυτή μουσική γιορτή; Συμμετέχουν στα δρώμενα;

Το χωριό του Αγίου Λαυρεντίου είναι μια ζωντανή κοινωνία, ενεργή όλο το χρόνο, που η καθημερινότητα και οι ρυθμοί της αλλάζουν κατά τη διάρκεια του «Μουσικού Χωριού». Πρόκειται για ένα παραδοσιακό χωριό με λιθόστρωτα μονοπάτια, χωρίς αυτοκίνητα και ήχους της πόλης, που κάθε Αύγουστο γνωρίζει μια «κατάληψη» από μουσικούς. Θα έλεγα πως αλλάζει ο χαρακτήρας της πλατείας ως σημείο αναφοράς του χωριού. Πολλές φορές, τα γλέντια στην πλατεία συνεχίζονται μέχρι τις έξι το πρωί. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ενοχλούνται κάποιοι που έχουν τη ρουτίνα τους, τις αγροτικές τους δουλειές, και ξυπνάνε νωρίς. Από την άλλη, τα μαγαζιά της πλατείας και τα ενοικιαζόμενα δουλεύουν καλά. Επίσης, στα 10 χρόνια λειτουργίας του «Μουσικού Χωριού» έχουν αναπτυχθεί φιλίες ανάμεσα στους ανθρώπους που έρχονται στα σεμινάρια και στους ντόπιους,

και η περίοδος αυτή είναι το ετήσιο ραντεβού τους. Είναι γεγονός ότι όλοι επηρεάζονται και συμμετέχουν. Ειδικά στα γλέντια. Αρκετοί συμμετέχουν και στα σεμινάρια. Και σχεδόν όλα τα παιδιά του χωριού παίρνουν μέρος στα μουσικοπαιδαγωγικά εργαστήρια. Κι αυτό θεωρώ μεγάλο κέρδος, μια παρακαταθήκη για το χωριό.

Η μουσική, αλλά και η τέχνη γενικότερα, μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική διέξοδο στον πιεστικό τρόπο ζωής της πόλης;

Η τέχνη, όποια κι αν είναι, κι όπως την εννοεί ο καθένας, είναι η promised land, η Γη της Επαγγελίας που φτιάχνουμε, κι από εκεί πολεμάμε τους δαίμονές μας. Όχι μόνο απέναντι στον πιεστικό τρόπο ζωής της πόλης ή στη ραθυμία του χωριού, αλλά και απέναντι στον ίδιο μας τον εαυτό. Η διαδικασία της παιδείας με μια τέχνη είναι ένας δρόμος που καλλιεργεί και σε κάνει να μάθεις τον εαυτό σου. Σου προσφέρει το ταξίδι.

Μετά το *Chip & Oni*, ένα ντοκιμαντέρ για δύο ανάπηρους ομοφυλόφιλους από τη Ρουμανία, η κάμερα του πολυτάλαντου σκηνοθέτη, μεταφραστή και συγγραφέα (και σεναριογράφου της *Στρέλλας*) εστιάζει σ' ένα άλλο ζευγάρι χαρακτήρων: σε δύο μεσήλικες πρώην εραστής, φορείς του ιού HIV που, για να παραφράσουμε το ευφυολόγημα του Όσκαρ Ουάιλντ, μπορεί να ζουν μες στον υπόνομο, αλλά εξακολουθούν να ψάχνουν ό,τι λάμπει στο σκοτάδι.

Παρακολουθείτε στενά δύο ιδιαίτερους χαρακτήρες, αλλά μέσα από αυτήν τη διαδικασία, η ταινία αγγίζει τα θέματα της μοναξιάς και της συντροφικότητας. Ήταν αυτό ανάμεσα στις προθέσεις σας; Πώς αντέδρασαν οι δυο τους όταν είδαν την ταινία;

Κάθε φορά που ξεκινάω την παρακολούθηση κάποιων χαρακτήρων, έχω στο νου μου να είμαι ανοιχτός σε όλα. Δεν ξέρω εκ των προτέρων τι θα φέρει στο φως η περιπλάνησή μου στον κόσμο τους. Κάνω την ταινία ώρα με την ώρα και ακολουθώ

αυτούς τους ήρωες και όσα που μου λένε χωρίς να έχω κάποιο σενάριο στο μυαλό μου. Το σενάριο το γράφω βάσει του υλικού που έχω τελικά συγκεντρώσει. Οι ήρωες της συγκεκριμένης ταινίας εκφράζονται και μιλάνε και οι ίδιοι ανοιχτά για τα θέματα της μοναξιάς και της συντροφικότητας. Οι αντιδράσεις των ηρώων ενός ντοκιμανταίρ όταν βλέπουν την ταινία είναι πάντα ποικίλες – και σίγουρα όχι οι ίδιες μ' αυτές των θεατών της ταινίας. Το να βλέπεις τον εαυτό σου και την ζωή σου, και μάλιστα μέσα από τα μάτια κάποιου άλλου, δεν είναι πάντα εύκολο.

Δύο άνθρωποι, φορείς του ιού του AIDS, που επιλέγουν να μετακομίσουν στη Νέα Ορλεάνη μετά το πέρας του καταστροφικού τυφώνα. Ο παραλληλισμός είναι σαφής. Πόσο συνειδητά πιστεύετε ότι έγινε αυτή η επιλογή;

Η απόφαση, σύμφωνα με τα λεγόμενά τους να μετακομίσουν και να ζήσουν στην Νέα Ορλεάνη, πάρθηκε πριν από τον τυφώνα Κατρίνα. Ο τυφώνας απλώς τους πρόλαβε και τους ανάγκασε να αναβάλουν το ταξίδι τους για έξι μήνες. Η απόφαση να πάνε στην Νέα Ορλεάνη ήταν του Μάικλ, μιας και είναι η αγαπημένη του

THEY GLOW IN THE DARK

Παναγιώτης Ευαγγελίδης

ΠΕΦΤΑΣΤΕΡΙΑ

πόλη στην Αμερική, έζησε εκεί σε διάφορες χρονικές περιόδους της ζωής του, από έφηβος ακόμα. Όπως λέει κι ο Τζιμ στην ταινία, όσοι έρχονται σ' αυτήν την πόλη, το κάνουν σχεδόν πάντα για να ολοκληρώσουν μια διαδικασία αυτοκαταστροφής. Οι δύο ήρωες της ταινίας προσπαθούν να χτίσουν μια καινούργια ζωή, αλλά χωρίς επιτυχία.

Τα γυρίσματα της ταινίας έγιναν τον

Ιούνιο του 2010. Πού βρίσκονται οι ήρωες της ταινίας σήμερα;

Οι ήρωες της ταινίας εξακολουθούν να ζούνε στην Νέα Ορλεάνη, στο ίδιο σπίτι που βλέπουμε στην ταινία, με μερικές αλλαγές στα δωμάτια όπου ζει ο καθένας. Δεν δουλεύουν πια στην Γαλλική Αγορά, ενώ η υγεία τους εξακολουθεί να είναι ασταθής και προβληματική.

ΝΕΟΝΑΖΙ: ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Στέλιος Κούλογλου

Ο δημοσιογράφος που έφερε το ντοκιμαντέρ στη ζώνη υψηλής τηλεθέασης της ελληνικής τηλεόρασης εγκύπτει στο ζήτημα της ραγδαίας ανόδου των ποσοστών της Χρυσής Αυγής, κάνοντας στη σύγχρονη ελληνική ιστορία μια αναδρομή που φτάνει στα χρόνια της Γερμανικής Κατοχής, με όχημα προσωπικές αφηγήσεις επιζώντων των θηριωδιών των Ναζί.

Αφετηρία της ταινίας σας αποτελούν οι ιστορίες των ανθρώπων που επιβίωσαν από τα ολοκαυτώματα των Ναζί σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Τι σας ώθησε να ασχοληθείτε με την κατα-

γραφή αυτών των ιστοριών;

Μία μέρα μετά τις εκλογές του περασμένου Μαΐου, τα ΜΜΕ μετέδωσαν ότι το κόμμα της Χρυσής Αυγής έλαβε 1.000 ψήφους στα Καλάβρυτα και το Δίστομο. Δύο πόλεις που σημαδεύτηκαν από τη ναζιστική θηριωδία, φάνηκε να νομιμοποιούν με ψήφο τους «πολιτικούς απογόνους» των δολοφόνων τους. Τις αμέσως επόμενες ημέρες, στην ερώτηση αν είναι νεοναζί και σχετίζονται με τον Χίτλερ, οι εκπρόσωποι της Χρυσής Αυγής απαντούσαν: «οι δημότες στα Καλάβρυτα και το Δίστομο απάντησαν ήδη, με την ψήφο τους». Στην αρχή είπα, περισσότερο από αντίδραση, να καταγράψω τι είχε πραγματικά συμβεί στην διάρκεια της Κατοχής και να δω γιατί η ιστορική μνήμη έχει εξασθενήσει. Στην

ΜΑΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ;

πορεία ανακάλυψα ότι η είδηση ήταν κατασκευασμένη.

Οι ανθρώπινες μαρτυρίες της ταινίας συγκλονίζουν και αποδεικνύουν ότι τα τραύματα στις ανθρώπινες ψυχές δύσκολα επουλώνονται. Τι δυσκολίες αντιμετώπισατε κατά την καταγραφή των μαρτυριών των θυμάτων;

Αντιμετωπίζω πάντα την ίδια δυσκολία σ' όλες τις συνεντεύξεις με τους διάφορους «μικρούς ήρωες» που πρωταγωνιστούν στις ταινίες μου: το να μην βάλεις τα κλάματα. Το ενδιαφέρον είναι ότι όλοι ήθελαν να μιλήσουν, γιατί καταλαβαίνουν την σημασία τού να κρατηθεί η μνήμη ζωντανή.

Πιστεύετε ότι η ζωντανή ιστορική μνήμη μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για την αντιμετώπιση των σύγχρονων φαινομένων βίας και φασισμού;

Η ταινία είναι «ένα ντοκιμαντέρ μέσα στο ντοκιμαντέρ». Πήγα σ' ένα Λύκειο στο Δίστομο και πρόβαλα ένα ντοκιμαντέρ για τις ναζιστικές θηριωδίες στα Καλάβρυτα, στον Χορτιάτη, στο Άουσβιτς. Ακολούθησε μια συζήτηση εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, για την

αντίσταση στη Γερμανική Κατοχή. Μήπως έχουν δίκιο όσοι υποστηρίζουν ότι αν οι αντίρτες δεν προκαλούσαν με τη δράση τους τους Γερμανούς, δεν θα υπήρχαν και ολοκαυτώματα; Αυτή η συζήτηση δεν έχει γίνει ποτέ στην Ελλάδα. Μετά τον εμφύλιο πόλεμο, σχεδόν απαγορεύθηκαν οι λέξεις «εθνική αντίσταση», ενώ μετά το 1974 πήγαμε στο άλλο άκρο: η αντίσταση και ο λαός αποθεώθηκαν και η ιστορία παρουσιάστηκε σαν να μην υπήρχαν συνεργάτες των Γερμανών. Στο Δίστομο, παρ' ότι είναι περισσότερο ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι, οι μαθητές πρώτη φορά έμαθαν ότι τα ήταν τα Τάγματα Ασφαλείας και όχι οι Γερμανοί που έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στη σφαγή εδώ δίπλα στην Θεσσαλονίκη, στον Χορτιάτη, στην ίδια την πόλη τους, το Δίστομο. Παρατηρώντας ότι και η Χρυσή Αυγή θεωρεί εθνικούς αγωνιστές τους ταγματασφαλίτες, που βίαζαν, σκότωναν εν ψυχρώ νήπια και ξεκοιλίαζαν εγκύους, μπορείς ακριβώς να πάρεις μια διαφορετική θέση για τα σύγχρονα φαινόμενα βίας και φασισμού. Πώς μπορεί άλλωστε μια χώρα να προχωρήσει προς μπροστά, αν δεν γνωρίζει το παρελθόν της;

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΣΚΑΠΕΤΑ

Μένιος Καραγιάννης

Πώς συναντήσατε τον πρωταγωνιστή σας, τον Χρήστο, και πόσο εύκολο ήταν να σας εμπιστευτεί και να δεχτεί να συνοδεύεται από εσάς στη μοναχική του καθημερινότητα;

Η σχέση μου με το Χρήστο ξεκίνησε πέντε χρόνια πριν, όταν βρέθηκα τυχαία στα μέρη του. Σταδιακά, κτίστηκε μια σχέση φιλίας και εμπιστοσύνης. Ο Χρήστος είναι ένας άνθρωπος εξαιρετικά ευγενής, συνισταμένος και γενναιοδωρός. Αλλά και εξαιρετικά μόνος. Δεν λέει πολλά, συνήθως πράγματα της καθημερινότητας που τον απασχολούν. Όταν κάποια στιγμή μου ήρθε η ιδέα του ντοκιμαντέρ και του το είπα, δεν είχε καμία αντίρρηση. Στον κό-

σμο του Χρήστου δεν μπορούσε να υπάρξει κινηματογραφικό συνεργείο. Έπρεπε να αναλάβω ο ίδιος και την εικόνα και τον ήχο. Στην ταινία δεν θέλησα να του πάρω συνέντευξη, αλλά να καταγράψω αυτά που εκείνος είχε να πει. Καθ' όλη τη διάρκεια των γυρισμάτων, που κράτησαν έξι μήνες, ποτέ δεν του ζήτησα να κάνει ή να πει κάτι, κι εκείνος ποτέ δεν με ρώτησε τι κάνω. Ο καθένας μας έκανε απλώς τη δουλειά του. Χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, με πολύ ισχυρούς ανέμους και τσουχτερό κρύο, οι δυσκολίες ήταν πολλές, αλλά η εμπειρία μοναδική.

Η μοναδική συντροφιά του Χρήστου είναι τα ζώα του. Προς το τέλος της ται-

Με τα λόγια του σκηνοθέτη: «ο τίτλος προέρχεται από το ρήμα σκαπετώ/σκαπετίζω, που σημαίνει "απομακρύνομαι, χάνομαι πίσω απ' τη ράχη". Είναι μια έκφραση που συναντάται συχνά στους ανθρώπους της υπαίθρου: σκαπέτισαν τα πρόβατα, σκαπέτισε και τον έχασα απ' τα μάτια μου, κ.λπ. Σκάπετα είναι κάτι που δεν μπορώ να πιάσω, δεν το φτάνω – στα αγγλικά, "out of reach". Επέλεξα τον τίτλο γιατί είναι μια έκφραση που χρησιμοποιεί συχνά ο πρωταγωνιστής, αλλά κυρίως γιατί ο ίδιος είναι σκάπετα: εκτός οπτικού πεδίου, εκτός κοινωνικών δεδομένων.» Η κάμερα του σκηνοθέτη που συντροφεύει έναν αναχωρητή, μας εξοικειώνει μ' έναν κόσμο ακριβοθώρητο.

νίας δεν διστάζει και τελετουργικά θυσιάζει κάποιους από τους φίλους του στο πλαίσιο των εορτασμών του Πάσχα. Πείτε μας λίγα λόγια γι' αυτήν τη σκληρή σκηνή.

Ο Χρήστος αγαπάει και φροντίζει τα ζώα του. Είναι όμως και κοντά στην πραγματικότητα της ζωής. Δεν εμπλέκεται σε συναισθηματισμούς, αντιφάσεις και υποκρισίες των ανθρώπων της πόλης, οι οποίοι είναι σε θέση να κλάψουν για το καημένο το αρνάκι, το τόσο νόστιμο... Σπάνια σφάζει για τον εαυτό του. Η τροφή του είναι κυρίως λαχανικά, όσπρια, ψωμί και πασπαλά (παστό χοιρινό). Σφάζει όταν του το ζητήσουν, από ανάγκη εσόδων, ή για την ισορροπία του κοπαδιού. Το εντυπωσιακό είναι ότι το ζώο, όταν το σηκώνει στην αγκαλιά του για σφάξιμο, δεν φωνάζει ούτε αντιδρά. Απλώς ακολουθεί τη μοίρα του.

Ο Χρήστος ζει την ελληνική πραγματικότητα της κρίσης μέσα από το ραδιο-

φωνάκι του. Πώς την αντιμετωπίζει και κατά πόσο τον έχει επηρεάσει;

Ο Χρήστος είναι μια σπάνια περίπτωση. Η σύγχρονη κοινωνία είναι τριγύρω του, αλλά πολύ μακριά. Από το ραδιοφωνάκι του ακούει μουσική, ειδήσεις, τον καιρό. Στον ουρανό περνούν αεροπλάνα. Στην παραλία ξεβράζονται χρήσιμα γι' αυτόν σκουπίδια: ξύλα, σκονιό, παντόφλες, βαρέλια. Ακούει για την ελληνική κρίση, τον προβληματίζει, αλλά δεν τον επηρεάζει. Γιατί ξέρει να επιβιώνει κάτω από τις πιο αντίξοες συνθήκες. Εξάλλου, δεν έχει καμία από τις αυτονόητες για εμάς ευκολίες, όπως ύδρευση, ηλεκτρισμό, τηλέφωνο. Το πιο σκληρό όμως είναι ότι δεν έχει καμία ανθρώπινη συντροφιά. Δεν ξέρω πόσοι από εμάς θα άντεχαν μια τέτοια ζωή, έστω για μια βδομάδα. Βλέποντας τη ζωή του Χρήστου γεννιούνται πολλά ερωτήματα: Πόσα χρειαζόμαστε, πόση επαφή έχουμε με τη φύση, τη ζωή και το θάνατο, πώς αντέχεται η μοναξιά και τι σημαίνει κρίση;

CAMINO MUSICAL: 9 ΗΜΕΡΕΣ ΓΑΛΙΘΙΑΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ευηρούλα Δούρου

ΜΟΥΣΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Ποια ήταν η αφορμή που οδήγησε μια ομάδα φοιτητών του Τμήματος Κινηματογράφου του ΑΠΘ στο Σαντιάγο ντε Κομποστέλα;

Η περιπέτεια ξεκίνησε το χειμώνα του 2011, στο εξάμηνο στο σπούδαζα με το πρόγραμμα Εράσμου στο Πανεπιστήμιο του Σαντιάγο. Ερωτεύτηκα την πόλη και τους ανθρώπους, την ατμόσφαιρα την καθημερινότητα. Αργότερα, μπαίνοντας σ' ένα ρυθμό ρουτίνας, άρχισα να προσέχω

και άλλα αξιολάτρευτα πράγματα, τους ήχους της πόλης, την ηχώ της γκαίντας πλανόδιων μουσικών στις μεγάλες πλατείες, τους προσκυνητές που κατέφθαναν στην πόλη για το «camino de Santiago», και όλα αυτά με οδήγησαν σε ένα μικρό στενό υπόγειο της παμπ «Casa das Crechas», όπου για πρώτη φορά άκουσα την παραδοσιακή μουσική της Γαλιτίας ζωντανά. Αργότερα, με τις φίλες μου και τρεις ακόμα φίλους που προστέθηκαν στην πα-

Η πρωτεύουσα της Γαλιτίας είναι γνωστή διεθνώς ως το τέλος της διαδρομής του Αγίου Ιακώβου της Κομποστέλα, που ακολουθούν και σήμερα πιστοί και άπιστοι, διασχίζοντας πεζή διάφορες πόλεις της Ευρώπης. Η ταινία μιας αποφοίτου του Τμήματος Κινηματογράφου του ΑΠΘ για την παραδοσιακή μουσική σκηνή της πόλης είναι μια εκδήλωση λατρείας για μια κουλτούρα, τόσο μακρινή αλλά και τόσο γειτονική.

ρέα μας (τον παραγωγό μας, Γιάννη, και τους ηχολήπτες μας, Νιόβη και Θανάση), μοιραστήκαμε σχεδόν τον ίδιο ενθουσιασμό για ένα τέτοιο πρότζεκτ. Μετά κι από το πρώτο ταξίδι που κάναμε με τη διευθύντρια φωτογραφίας, Ζωή, για το ρεπεράζ και για συναντήσεις με τους ανθρώπους, η ιδέα πήρε σχήμα. Σας βεβαιώ, δεν είναι τίποτα πιο ευχάριστο απ' το να κάνεις μια ταινία για έναν τόπο και για ανθρώπους που αγαπάς.

Τι ομοιότητες ή διαφορές παρατηρήσατε ανάμεσα στην παραδοσιακή μουσική της Γαλιτίας και την ελληνική παραδοσιακή μουσική;

Στο Σαντιάγο ντε Κομποστέλα η μουσική βρίσκεται παντού όλες τις ώρες της ημέρας. Είναι ελεύθερη στο δρόμο και εκφράζεται με πολλές μορφές, όπως με φιέστες και αυτοσχέδιες μικρές παραστάσεις. Στην Ελλάδα, η παραδοσιακή μουσική προφανώς και υπάρχει, και παραμένει δυνατή και αυθεντική, αλλά όχι στα αστικά

κέντρα και σε μεγάλες πόλεις. Η παραδοσιακή μουσική στην Ελλάδα, στην αρχέγονη μορφή της, δυστυχώς εκτιμάται από λίγους.

Η παραδοσιακή μουσική συνήθως συσχετίζεται με μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Στο ντοκιμαντέρ σας γιορτάζεται και στηρίζεται η γαλιθιανική μουσική από μουσικούς όλων των ηλικιών. Πώς το ερμηνεύετε αυτό;

Η αμεσότητα της μουσικής στην πόλη, ο μη κερδοσκοπικός της και ο γιορτινός της χαρακτήρας, την κάνουν πολύ θελκτική. Επίσης, πολλοί νέοι ακολουθούν τα βήματα των πατεράδων τους ή των παππούδων τους, καθώς στο Σαντιάγο υπάρχουν μουσικές οικογένειες που κρατούν απο πολύ παλιά. Επίσης, η έντονη πολιτιστική ζωή της πόλης και οι αμέτρητοι προσκληνυτές που φτάνουν καθημερινά από διαφορετικές άκρες της γης καθιστούν τη μουσική ένα μέσο επικοινωνίας που ξεπερνά τα σύνορα χωρών και εθνικότητων.

φως

GR

Οι όψεις της ζωής στην Ελλάδα συνεχίζουν ακόμα να προκαλούν εκπλήξεις σε όσους αποφασίσουν να αναμετρηθούν μαζί τους. Τι κρύβεται πίσω από το εκτυφλωτικό ελληνικό φως. Ελάτε για μια περιήγηση στο ελληνικό ντοκιμαντέρ.

Για τους κατοίκους των μεγάλων πόλεων στην Ελλάδα, η επαρχία είναι συχνά μια αστείρευτη δεξαμενή στερεοτύπων: άλλοτε είναι το πεδίο ανάπτυξης των «ειλικρινών», «γνήσιων» συναισθημάτων από τους ανθρώπους που έχουν μείνει αλώβητοι από τα δεινά του «προηγμένου» πολιτισμού, διαλέγοντας να ζουν κοντά στη φύση, κι άλλοτε είναι μια απροσδιόριστος έκταση περιοχή όπου φωτίζονται οι σκοτεινές όψεις της ανθρωπίνης συνύπαρξης. Ωστόσο, πολλοί ντοκιμαντερίστες προθυμοποιούνται να καταρρίψουν αυτούς τους εξωτικούς μύθους για τους πρωτόγονους Οθέλλους και Δονκιχώτες της διπλανής κωμόπολης. Τα καθρεφτάκια που χαρίζουν στους ιθαγενείς αντανακλούν το πρόσωπο της σύγχρονης Ελλάδας.

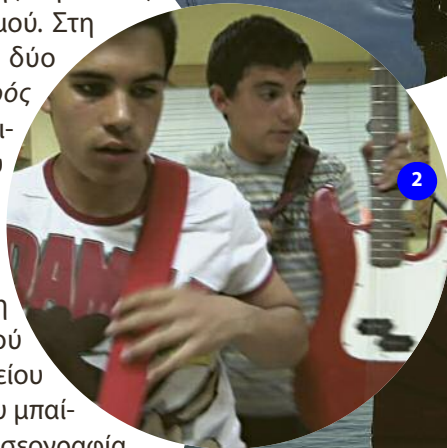
«Νιώθω ότι με κοιτάνε σαν να είμαι περιέργος άνθρωπος, αλλά εγώ τι μπορώ να κάνω γι' αυτό; Συνεχίζω να ζω όπως νομίζω ότι είναι καλύτερο για μένα. Από κει και πέρα, η κοινωνία ας λέει ό,τι θέλει.» Αυτό εξομολογείται στην κάμερα του **Φοίβου Κοντογιάννη** ο Νίκος Δαρουκάκης, καρaboμαραγκός ενός ξύλινου σκάφους – της *Αθηνάς εκ του μηδενός* που κατασκευάστηκε από ξύλο, σύμφωνα με τις παραδοσιακές ναυπηγικές τεχνικές. Αυτές εξυμνεί στο σενάριο της ταινίας ο αρχιτέκτονας Κώστας Γουζέλης – που είναι, μεταξύ άλλων, κι ο ιδιοκτήτης του καϊκιού του καπετάν Ανδρέα Ζέππου. Μικρή ομάδα ανθρώπων φτιάχνει μια «συμιακή σκάφη με ιστορορία μπρατσέρα και τα πανιά τζακ με μπανέλες», όπως λέγεται στην παράξενη ιδιόλεκτό τους. Στο *Εργαστήρι αιώνων* του **Βαγγέλη Ευθυμίου**, πάλι, παρακολουθούμε τον ψαρά Αντώνη Τουτουτζή να φτιάχνει μόνος του τη βάρκα του για να βγει στ' ανοιχτά των Πρεσπών και μαζεύουμε πληροφορίες για τη βιοποικιλότητα της περιοχής – για το γριβάδι, π.χ., και για τη σχέση του με ένα κοπάδι από βουβάλια. Κι ενώ κάθε είδος αντίστοιχης «παραδοσιακής» τεχνικής, σε οποιοδήποτε κομμάτι της τέχνης, έχει αρχίσει να γίνεται μόδα με το πρόσχημα των δύσκολων καιρών (τώρα που όλα τα κορίτσια μαθαίνουν βελονάκι και βαφτίζουν βίντατζ την ντουλάπα της γιαγιάς), μια ακούραστη λαογράφος 97 ετών άνοιξε τα μπαούλα των νοικοκυριών στα Σφακιά, και έμαθε τα πάντα για τα εργόχειρα που στολίζονται με μια δεσιά της μινωικής εποχής. Το *Μαρί Ναξάκη, η τέχνη της σφακιανής δεσιάς* του **Κώστα Νταντινάκη** και της **Μαρίας Γερακάκη** τονώνει κι αυτούς που διατηρούν υγιή σκεπτικισμό για την λατρεία του «παλαιού». Φόντο το κρητικό ορεινό τοπίο έχει και το *Παλατάκι των Αορίων* του **Βασίλη Παναγιωτακόπουλου**, που περιγράφει την ανοικοδόμηση της Εθιάς, ενός χωριού στα Αστερούσια Όρη, όπου συμμετέχουν όλοι οι κάτοικοι. Τους δε-

σμούς και τις παραδόσεις που ενώνουν τα μέλη μιας άλλης, ευρύτερης κοινότητας, καταγράφει το ντοκιμαντέρ *Τραντέλλενοι του Ηλία Ιωσηφίδη*, για τα 90 χρόνια της παρουσίας του ποντιακού ελλητισμού. Στη Μακεδονία εστιάζουν δύο ντοκιμαντέρ: *Ο θησαυρός της Κασσάνδρας*, ένα επεισόδιο του *Εξάντα* του **Γιώργου Αυγερόπουλου**, και το *Άπληστον Κέρδος* του **Γιάννη Καρυπίδη** παίρνουν θέση για την εξόρυξη χρυσού και τη δημιουργία ορυχείου στη Χαλκιδική, θέμα που μπαίνει πολύ ψηλά στην ειδησεογραφία των ημερών. Συντονισμένοι στο δικό τους κανάλι, το *School-Tube: Κύθηρα*, που έχει σκηνοθετήσει για τη σειρά της EPT ο **Λευτέρης Χαρίτος**, αποκαλύπτει πώς αντικρίζουν οι έφηβοι που ζουν μακριά από τα αστικά κέντρα τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Φερ' ειπείν, οι έφηβοι της οικογένειας του Νίκου Αναστασίου, ενός *Μανάβη* από τα Τρίκαλα, τον βοηθούν στο δύσκολο έργο του. Στο δρομολόγιο που κάνει κάθε εβδομάδα, όλο το χρόνο, εδώ και 30 χρόνια, για να διανείμει ζαρζαβατικά σε μακρινά χωριά της νοτιοδυτικής Πίνδου, σύντροφός του είναι και ο σκηνοθέτης **Δημήτρης Κουτσιμπασάκος**. Ο **Κίμων Τσακίρης** συντροφεύει έναν άλλο ιδιόρρυθμο τύπο, έναν φτωχό και μόνο καουμπόη, για τους φίλους «Μίτσιγκαν», που συχνάζει στα σαλόνι της Μεσοσηνίας, μόνο που δεν πίνει μπέρμπον αλλά τσίπουρο. Αράζει στη φάρμα του και μιλά για όλες τις *Ομορφιές και δυσκολίες* της ζωής. Πίσω στις πόλεις, οι άνθρωποι ψάχνουν εστίες ομορφιάς στα πιο απίθανα μέρη: σ' ένα στέκι όπου γίνονται δωρεάν μαθήματα μασάζ (όπως βλέπουμε στο *Μασάζ της Λάρα Κρίστεν*), σε δρόμους που ενώνουν το παρελθόν με το μέλλον – ή και το Αιγαίο με την Ακρόπολη, όπως στην περίπτωση της *Οδού Πειραιώς*. Στο επεισόδιο της σειράς *Οι δρόμοι έχουν τη δική τους ιστορία*, σε σκηνοθεσία **Λεωνίδα Βαρδαρού**, σημειώνουμε τους σταθμούς της εξέλιξης του πρώτου δρόμου που χαράχτηκε και ασφαλτοστρώθηκε στην Αθήνα. Όσο για τους δρόμους της πόλης της Θεσσαλονίκης, αυτοί μοιάζουν αλλιώς το *Πρωί*, στο ντοκιμαν-

τέρ του **Δημήτρη Βρακά**, που συλλαμβάνει τις πρώτες στιγμές μετά το χάραμα, όταν συναντιούνται οι ξενύχτηδες ή οι πολύ πρωϊνοί τύποι, σ' ένα τοπίο μαζί πρωτόγνωρο κι οικείο, συναρπαστικά όμορφο και άσχημο: έτσι μοιάζει η Ελλάδα όταν πέφτει πάνω της το πρώτο φως.

1

2

3

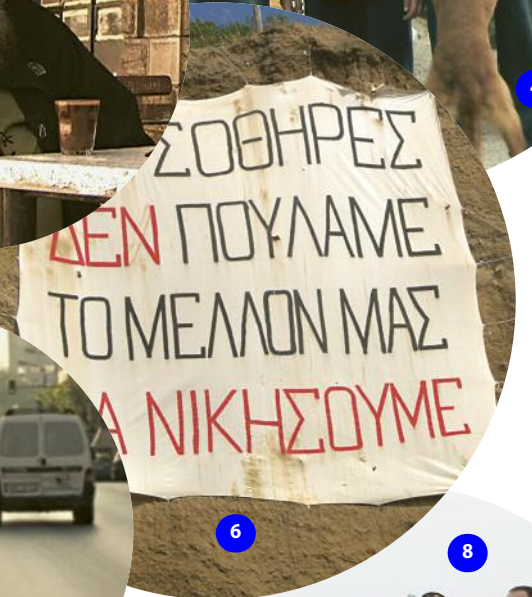
5

4

7

6

9

10

8

11

12

13

1. Εργαστήρι αιώνων

2. School-Tube: Κύθηρα

3. Αθηνά εκ του μηδενός

4. Ο μανάβης

5. Ομορφιές και δυσκολίες (Μίτσιγκαν)

6. Εξάντας: Ο θησαυρός της Κασσάνδρας

7. Πρωί

8. Τραντέλλενοι

9. Το μασάζ

10. Το παλατάκι των Αορίων

11. Άπληστον κέρδος

12. Μαρί Ναξάκη, η τέχνη της σφακιανής δεσιάς

13. Οι δρόμοι έχουν τη δική τους ιστορία: Οδός Πειραιώς

ΜΠΑΜΠΑΚ ΣΑΛΑΡΙ

ΚΑΔΡΑΡΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

101 ΚΑΥΤΑ ΕΝΣΤΑΝΤΑΝΕ
Ο Μπάμπακ Σαλαρί φωτογραφίζεται στη Θεσσαλονίκη, μπροστά από το Βοx στην πλατεία Αριστοτέλους.

101 χρόνια έχουν περάσει από την ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στον εθνικό κορμό. Με τον αριθμό 101, επίσης, περιγράφονται τα εισαγωγικά μαθήματα στα πανεπιστήμια της Βόρειας Αμερικής – εκεί δηλαδή όπου ζει ένας γεννημένος στο Ιράν, πολιτογραφημένος Καναδός φωτογράφος που γνωρίσαμε στο φεστιβάλ του 2009, μέσα από την έκθεση «Lives of Another World». «Θεσσαλονίκη 101» είναι ο τίτλος της έκθεσης φωτογραφίας που φιλοξενείται στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης στο λιμάνι και προέκυψε από ένα εργαστήριο που διοργάνωσε το φεστιβάλ, φέρνοντας 14 νέους Θεσσαλονικείς φωτογράφους σ' επαφή με τον Μπάμπακ Σαλαρί. Ήρθαμε κι εμείς σ' επαφή μαζί του, για μια εισαγωγή στο συλλογισμό του: πώς ένας ερασιτέχνης φωτογράφος μπαίνει ουσιαστικά στον σύγχρονο πολιτισμό της εικόνας;

Συνέντευξη στην **Γκέλυ Μαδεμλή**

Τι είχατε κατά νου όταν σχεδιάζατε τους άξονες όπου θα κινούνταν το εργαστήριο «Θεσσαλονίκη 101»;

Οι περισσότεροι που εκδήλωσαν ενδιαφέρον έκαναν την αίτησή τους υποβάλλοντας φωτογραφίες τεκμηρίωσης. Οι περισσότεροι από αυτούς που ήρθαν στο εργαστήριο εικάζω ότι γνώριζαν ήδη τη δουλειά μου κι ήθελαν μια εμπειρία από πρώτο χέρι. Νομίζω ότι ήρθαν για να δουν πώς δουλεύει ένας φωτογράφος – ή κι εγώ προσωπικά –, ίσως είχαν ως κίνητρο τα πρότζεκτ που είχα ξεκινήσει σε διαφορετικές χώρες, στο Ιράκ, στο Αφγανιστάν... Κλήθηκα να σχεδιάσω αυτό το εργαστήριο στα μέτρα των αναγκών των μαθητών που θα συμμετείχαν. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, πάντα έχεις κάποιους που γνωρίζουν ήδη πολλά για τη φωτογραφία, έχεις όμως κι άλλους που στερούνται βασικών γνώσεων. Άλλοι θέλουν να ασχοληθούν σοβαρά, επαγγελματικά μ' αυτήν, κι άλλοι έρχονται και σου λένε «θέλω να μάθω τις αρχές της δημιουργικής φωτογραφίας» ή «θέλω να ασχοληθώ με πορτρέτα ανθρώπων, να ασχοληθώ με πρόσωπα» ή «θέλω να βγω στο δρόμο, να κάνω καταγραφή της κοινωνίας». Αρα, εισαγωγή στη σύνθεση, το σχεδιασμό, το φωτισμό.

Καθοδηγούσατε τους μαθητές αρχικά μέσω διαδικτύου. Λειτουργεί;

Αναγκάστηκα να το κάνω λόγω της από-

στασης, εγώ βρισκόμουν στον Καναδά, κι οι μαθητές στη Θεσσαλονίκη. Το όλο εγχείρημα ήταν μια πρόκληση. Μου έστειλαν ερωτήσεις κι εγώ απαντούσα σαν σε ιδιαίτερο μάθημα, και μετά μπορούσα να οργανώσω διαδικτυακές συναντήσεις σε ομάδες των δύο ή τριών ατόμων. Μιλούσαμε μέσω skype.

Υπάρχει κάποιο σημείο όπου συναντήθηκαν τελικά τα έργα των φωτογράφων;

Όχι. Ο μόνος κοινός άξονας που προσπάθησα να κάνω σαφή από την πρώτη κιόλας επαφή μας ήταν η κατανόηση του τι έπρεπε να κάνουμε, τι προσδοκίες έχουμε παίρνοντας μια λήψη και ποια στοιχεία πρέπει να έχουμε σε μια φωτογραφία, τι προσδοκίες έχει ο θεατής της και πώς διαβάζουμε μια φωτογραφία, πώς προσπαθούμε να κάνουμε εικόνα τις ιδέες, τις σκέψεις και τις λέξεις που συγκεντρώνουμε όταν επικοινωνούμε με τον κόσμο. Σ' αυτό έπρεπε να καταλήξουμε και μας πήρε έναν περίπου μήνα. Καθένας τραβούσε μια φωτογραφία, την έφερνε στο μάθημα και τη συζητούσαμε. Υπήρχε ελευθερία στην επιλογή του θέματος, αλλά έπρεπε με κάποιο τρόπο να σχετίζεται με τη Θεσσαλονίκη, με τους ανθρώπους, τα κτίρια, τα χρώματα, την ιστορία, τις κοινωνικές αναταραχές... Στο τελικό αποτέλεσμα, μόνο μία ή δύο φωτογραφίες είχαν κοινά στοιχεία.

Πότε αποφασίσατε να ασχοληθείτε εσείς για πρώτη φορά με τη φωτογραφία;

Από έφηβος, όταν ζούσα στο Ιράν. Ήθελα να γευτώ τη μαγεία αυτού του κουτιού, που στεκόταν μπροστά σου, γιατί μ' αυτό μπορούσες να δεις τον εαυτό σου, όχι όπως σε καθρέφτη, αλλά όποτε το ήθελες, ξανά και ξανά... Πώς μπορούσε να γίνει αυτό; Ασφαλώς δεν είχα κάμερα τότε. Ώσπου ο θείος μου μου χάρισε μια κάμερα, Λούμπιτελ, ρωσικό μοντέλο, κόστιζε 4 δολάρια εκείνη την εποχή, ήταν λοιπόν μάλλον φτηνή, έπαιρνε φιλμ 6x6 εκατοστών – 1:20 σύμφωνα με τη σημερινή κωδικοποίηση. Με φυσικό τρόπο, αυθόρμητα, ξεκίνησα να κινούμαι προς τη φωτογραφία τεμηρίωσης, έπαιρνα φωτογραφίες συνομηλίκων μου, θεατρικές παραστάσεις του σχολείου όπου πήγα, έστειλα φωτογραφίες και σε εφημερίδες, που τότε στήνονταν σχεδόν «χειροποίητα». Κέρδισα μέχρι κι έναν εθνικό διαγωνισμό με εκείνη τη μηχανή. Αναγκάστηκα να φύγω από τη χώρα γιατί ήμουν ακτιβιστής, και μετοίκησα στον Καναδά. Η φωτογραφία ήταν το πρώτο πράγμα με το οποίο σκεφτόμουν πως ήθελα να ασχοληθώ όταν ξεκίνησα τη ζωή μου εκεί.

Ποια είναι η βασική δεξιότητα που πρέπει να έχει ένας νέος φωτογράφος;

Όπως σε όλες τις τέχνες, οφείλεις να ξέρεις τις βάσεις. Στη ζωγραφική, π.χ., μαθαίνεις για γραμμές, για το φως, τη σύνθεση κ.λπ. Μπορείς να τραβάς φωτογραφίες, αν όμως θέλεις να γίνεις φωτογράφος σοβαρά πρέπει να μάθεις να καδράρεις. Οι τεχνικές είναι οι ίδιες πάνω-κάτω για τους νέους και τους παλαιότερους φωτογράφους. Χρησιμοποιείς το σύνολο των πληροφοριών, των γνώσεων και της εμπειρίας σου, επεξεργάζεσαι νοερά και μετά καδράρεις.

Κάνετε λόγο για φωτογραφίες ως αναπαραστάσεις λέξεων. Για σας, η φωτογραφία είναι πιο κοντά σ' έναν πίνακα ή πιο κοντά σ' ένα κείμενο;

Οι φωτογράφοι, κατά παράδοση, δείχνουν μεγάλο σεβασμό στη ζωγραφική. Κατακτούν την τεχνική πλευρά, όλα τα μυστικά της φωτογραφικής μηχανής, και μετά ασκούν τις βασικές τεχνικές. Από την άλλη, μπορεί να έρθει και πολύ κοντά στο λόγο, ειδικότερα στην ποίηση. Κάθε στιγμή είναι διαφορετική. Προσωπικά, υπάρχουν στιγμές που θέλω να καταγράψω, να μιλήσω για ένα θέμα, λόγου χάρη για τους πρόσφυγες, προτού πιάσω την κάμερα μπορεί να έχω γράψει ένα ποίημα ήδη στο κεφάλι μου.

Όταν το ντοκιμαντέρ αλώνει και το θέατρο

Το ντοκιμαντέρ είναι κομμάτι της λεγόμενης «έβδομης» από τις καλές τέχνες. Τι συμβαίνει όμως όταν συνδιαλέγεται με τις υπόλοιπες οχτώ; Ο Γ. Σαρηγιάννης εξετάζει κάποια δείγματα αυτής της αλληλεπίδρασης.

Κι αν χρωστάει ο κινηματογράφος στο θέατρο! Απ' τη γέννησή του, το θέατρο ήταν ανάμεσα στις βασικές πηγές από τις οποίες το σινεμά άντλησε. Κάποια στιγμή όμως, έφτασε και η ώρα του αντίδωρου. Το θέατρο, που έχει

του Γιώργου Δ. Κ. Σαρηγιάννη

χάσει πια τον δραματουργικό πλούτο που το έτρεφε και που, επίσης, οι δομές του έχουν ριζικά αλλάξει, στρέφεται τα τελευταία χρόνια προς τον κινηματογράφο. Σε μόδα τείνει να εξελιχθεί η μεταποίηση, αν και δύσκολα κρίνεται ως επιτυχής... σεναρίων για το θέατρο.

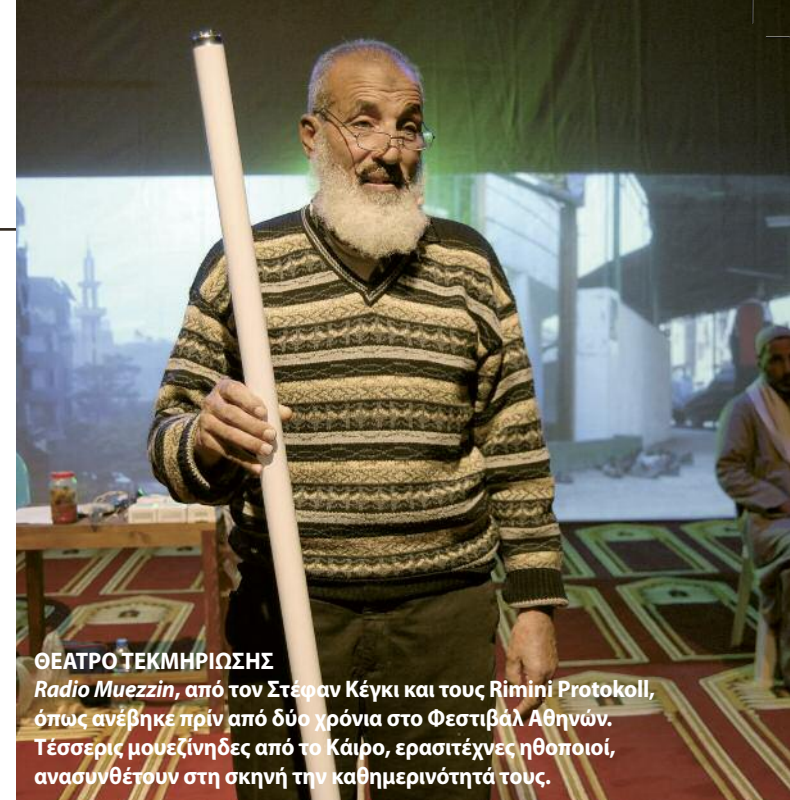
Ελάτε, όμως, που άρχισε να παίρνει μαθήματα, όσο απίθανο και αν ακούγεται, και από τον τρόπο των ταινιών τεκμηρίωσης...

Ναι, το θέατρο-ντοκιμαντέρ είναι πραγματικότητα! Δεν πρόκειται για παρθενογένεση, βέβαια. Τη δεκαετία του '60, από την μεταπολεμική Γερμανία, την τότε Ομοσπονδιακή (Δυτική), ξηπήδησε το Θέατρο-Ντοκουμέντο (αντλώντας με τη σειρά του από το αμερικανικό αριστερό θέατρο του Μεσοπολέμου, το οποίο είχε και έχει ακόμα διαδόχους στις ΗΠΑ, και τον Έρβιν Πισκάτορ, που κι εκείνοι άντλησαν από το πρώτο μετεπαναστατικό σοβιετικό θέατρο). Η επίδραση

του είδους έφτασε μάλιστα μέχρι και την Ελλάδα. Αλλά όλα αυτά τα έργα, αν και επιδιώκουν τη ρήξη με το παραδοσιακό θέατρο, δεν αποστασιοποιούνται εντελώς: έχουν ρόλους. Που πρέπει να παιχτούν –και παίζονται– από ηθοποιούς. Έστω κι από ερασιτέχνες ηθοποιούς.

Το νέο κύμα του Θεάτρου-Ντοκουμέντου, που ίσως θα έπρεπε πια να το ονομάσουμε Θέατρο-Ντοκιμαντέρ, ξεπήδησε από τη Γερμανία και πάλι. Εδώ όμως δεν υπάρχουν ρόλοι. Ούτε ηθοποιοί – ή οι ηθοποιοί έχουν μόνο υποστηρικτική παρουσία. Η ομάδα Rimini Protokoll ήταν η πρώτη που έφερε στη σκηνή απλούς πολίτες να μιλήσουν για το θέμα που έχει επιλέξει και το οποίο αφορά, έχει απασχολήσει ή απασχολεί τα άτομα αυτά. Τους οργανώνει επί σκηνής, κάνει δοκιμές μαζί τους, φορμάρει τις μαρτυρίες τους και, σαν ένα ντοκιμαντέρ, η παράσταση «προβάλλεται» στο κοινό.

Στην Ελλάδα τους είδαμε αρκετές φορές από το 2004 και στο εξής: *Hot Spots – 'Ημουν εδώ, Call Cutta in a Box, Mnemopark* (στη Θεσσαλονίκη, όπου ήρθαν για να παραλάβουν το Ευρωπαϊκό Βραβείο «Νεες Θεατρικές Πραγματικότητες» στο πλαίσιο της οργάνωσης του 12ου Ευρωπαϊκού Βραβείου Θεάτρου που οργανώθηκε στην πόλη), *Radio Muezzin, Ο Προμηθέας στην Αθήνα*, όπου συγκέν-

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ *Radio Muezzin*, από τον Στέφαν Κέγκι και τους Rimini Protokoll, όπως ανέβηκε πριν από δύο χρόνια στο Φεστιβάλ Αθηνών. Τέσσερις μουεζινηδες από το Κάιρο, ερασιτέχνες ηθοποιοί, ανασυνθέτουν στη σκηνή την καθημερινότητά τους.

τρωσαν στη σκηνή του Ηρωδείου 100 Αθηναίους που κλήθηκαν να βρουν σημεία επαφής με το κείμενο και τους ήρωες του Αισχύλου.

Στην Ελλάδα προς την κατεύθυνση αυτή δουλεύουν ο Ανέστης Αζάς και ο Πρόδρομος Τσινικόρης: *Ταξίδι με τρένο, Επίδαυρος – Ένα ντοκιμαντέρ ή το πρόσφατο Τηλέμαχος – Should I Stay or Should I Go?*. Θέμα τους, στην τελευταία παράσταση, η μετανάστευση. Ενώ με ανάλογες αναφορές στη μετανάστευση αλλά πιο αυτοβιογραφικός ήταν «Ο χορός της μοναχικής καρδιάς» που ανέβασε ο Ακύλλας Καραζήσης.

Το ντοκιμαντέρ έχει αλώσει πια και το θέατρο.

Ο Γιώργος Δ. Κ. Σαρηγιάννης είναι δημοσιογράφος.

ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

της Γιάννας Σαρή

Το Φεστιβάλ γιορτάζει τα πρώτα 15 του χρόνια και η Αγορά αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κομμάτι του. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος έχουμε προσπαθήσει να εμπλουτίσουμε τις δραστηριότητες της Αγοράς. Και όπως πάντα, το Doc Market φιλοξενεί πάνω από 510 ντοκιμαντέρ, που σ' ένα μεγάλο ποσοστό θα βρουν το δρόμο τους σε τηλεοπτικά κανάλια, φεστιβάλ, αλλά και εταιρείες διανομής. Είναι μεγάλη μας χαρά να φιλοξενούμε τις ταινίες του προγράμματος του Φεστιβάλ, αλλά και έναν μεγάλο αριθμό ταινιών που έχουν συμμετάσχει σε άλλα σημαντικά φεστιβάλ του εξωτερικού και νέες παραγωγές που από την Αγορά Ντοκιμαντέρ θα βρουν το δρόμο τους στην ευρύτερη αγορά.

Για δεύτερη φορά θα συνεχιστεί το πολύ επιτυχημένο πρόγραμμα «Docs in Progress», στο πλαίσιο του οποίου οι παραγωγοί και σκηνοθέτες από 12 ντοκιμαντέρ θα λάβουν μέρος από την Ελλάδα, το Ισραήλ, την Ιταλία θα έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν διανομείς, συμπαραγωγούς και sales agents. Η επιτυχία του προγράμματος ήταν τόσο μεγάλη, που από φέτος θεσπίστηκε βραβείο από την εταιρία post-production Authorwave.

Φέτος, επίσης, για πρώτη φορά παρέχουμε τη δυνατότητα σε νέους σκηνοθέτες και παρα-

γωγούς να συναντήσουν την Ελένη Χανδρινού και να μάθουν για τα χρηματοδοτικά προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε μια περίοδο κρίσης, είναι κρίμα να πηγαίνουν ανεκμετάλλευτα ευρωπαϊκά κονδύλια και να μην γίνονται ταινίες από νέους ταλαντούχους δημιουργούς.

Σημαντική είναι η παρουσία του EDN το οποίο επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των σεναρίων. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ντοκιμαντέρ, με τη παρουσία σημαντικών επαγγελματιών του χώρου, κατευθύνει τους δημιουργούς για την ολοκλήρωση ταινιών τους. Η συνεργασία με το EDN συνεχίζεται για 15η χρονιά με μεγάλη επιτυχία.

Τέλος, για δεύτερη χρονιά θα συνεχίσουν τα «Market Talks». Την αρχή θα κάνει στις 20 Μαρτίου η Ελένη Χανδρινού, που και θα κάνει μια εισαγωγή για τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Στη συνέχεια, στις 21 Μαρτίου θα μιλήσει ο Luke Moody από το Brit Docs για τις δυνατότητες για χρηματοδότηση που δίνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα σε Βαλκανικές χώρες. Και στις 22 Μαρτίου, η Madeleine Avramoussis από το ARTE GEIE θα μιλήσει για τις σημαντικές συμπαραγωγές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια με το ARTE και την Ελλάδα αλλά και να παρουσιάσει τα θέματα που αναζητά το ARTE για το πρόγραμμα του.

AUTHORWAVE
create with us

Your one **POST PRODUCTION** stop

GRADE | ACQUIRE | EDIT | FINISH | MASTER

Since our kick-start in 2007, throughout those six years we became involved with a lot of projects. That experience, along with a team of trusty collaborators and with the support of a constantly upgraded advanced equipment we can provide you with the opportunity to visualize your work.

6, Ifikratous str., Athens, Atika, 116 34, Greece | 210 75 61 050 | www.authorwave.com

ΙΣΤΟΡΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Από πολλές απόψεις, ο πιο «ανταγωνιστικός» για τους ιστορικούς χώρους παραγωγής και κυρίως διάδοσης ιστορικής γνώσης υπήρξε ο κινηματογράφος και ιδιαίτερα το κομμάτι αυτό που ονομάζουμε ντοκιμαντέρ. Στην πραγματικότητα, ο κινηματογράφος επιχείρησε να οπτικοποιήσει το ιστορικό γεγονός, αναπαριστώντας το όχι μόνο ως λόγο, όπως έκαναν οι ιστορικοί στα κείμενά τους, αλλά και ως εικόνα. Το αποτέλεσμα υπήρξε ιδιαίτερα εντυπωσιακό, καθώς πέτυχε να φέρει την ιστορία, ιδιαίτερα την γεγονυσιολογική ιστορία, πολύ κοντά στο κοινό. Πρέπει μάλιστα, να σημειωθεί πως και οι ιστορικοί αγκάλιασαν αυτή τη μορφή επικοινωνίας της ιστορικής έρευνας και μάλιστα πολύ ζεστά. Εξάλλου στις σοβαρότερες δουλειές, οι ιστορικοί μετέχουν ως σύμβουλοι με καθοριστικό λόγο.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία πως το ιστορικό ντοκιμαντέρ, είναι έργο ιστορίας και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται. Ακολουθεί την ίδια μεθοδολογία με την εργασία του ιστορικού και η ποιότητα του κρίνεται σε δύο επίπεδα: α) την τεχνική του αρτιότητα κινηματογραφικά και β) την αξιοπιστία και το εύρος των πηγών καθώς και την εμβάθυνση στο θέμα.

Από αυτή την πλευρά το ντοκιμαντέρ είναι μια «τίμια» προσπάθεια ιστορικής αναπαράστασης. Το τίμια το αναφέρω, για έναν κυρίως λόγο. Επειδή δεν κρύβεται πίσω από το μυθολογικό μέρος που δίνει το πλεονέκτημα

στις ταινίες να «μπαινοβγαίνουν» από το μύθο στο ιστορικό γεγονός χωρίς να χρειάζεται να απολογηθούν στο θεατή. Αυτή είναι και η μεγάλη παγίδα στο χώρο της δημόσιας ιστορίας γιατί ένα μεγάλο τμήμα του κοινού διαμόρφωσε ιστορική συνείδηση μέσα από τον κινηματογράφο που δεν ήθελε ούτε ήταν και δουλειά του να προωθήσει την ιστορία. Το αποτέλεσμα είναι να κυριαρχούν οι μύθοι έναντι της σοβαρής γνώσης και τα στερεότυπα έναντι της σοβαρής ανάλυσης.

Το ντοκιμαντέρ, αντίθετα, «εκτίθεται» στο κοινό του και στους ειδικούς για την αξιοπιστία και την ακρίβεια της ιστορικής αφήγησης. Καλείται να υπερασπίσει (και να απολογηθεί αν χρειαστεί γι' αυτό) την επιλογή των πηγών, τη μεθοδολογία της εξιστόρησης, εντέλει την ίδια την προσέγγιση της αλήθειας. Στην πραγματικότητα, το ίδιο το ντοκιμαντέρ τοποθετείται, λόγω της οπτικοποίησης του ιστορικού γεγονότος, πολύ κοντύτερα στο ιστορικό γεγονός από ένα βιβλίο ιστορίας ας πούμε, που αφηγείται τα γεγονότα, δεν τα αναπαριστάνει.

Παρ' όλα αυτά, τα πράγματα δεν είναι πάντα αθώα. Ο θεατής δεν είναι τελείως προστατευμένος. Για την ακρίβεια, οι τεχνικές δυνατότητες που προσφέρει το μοντάζ, η επιλογή σκηνών και προσώπων είναι εκπληκτικές και ουσιαστικά αποτελούν εργαλεία που μπορούν να έχουν πολλές χρήσεις, αναμφισβήτητα και ιδεολογικές. Να προωθούν την προπαγάνδα, έμμεσα ή άμεσα. Το ίδιο γίνεται με την επιλογή

«Μεγάλο τμήμα του κοινού διαμόρφωσε ιστορική συνείδηση μέσα από τον κινηματογράφο που δεν ήθελε ούτε ήταν και δουλειά του να προωθήσει την ιστορία. Το αποτέλεσμα είναι να κυριαρχούν οι μύθοι έναντι της σοβαρής γνώσης.»

του Νίκου Μαραντζίδη

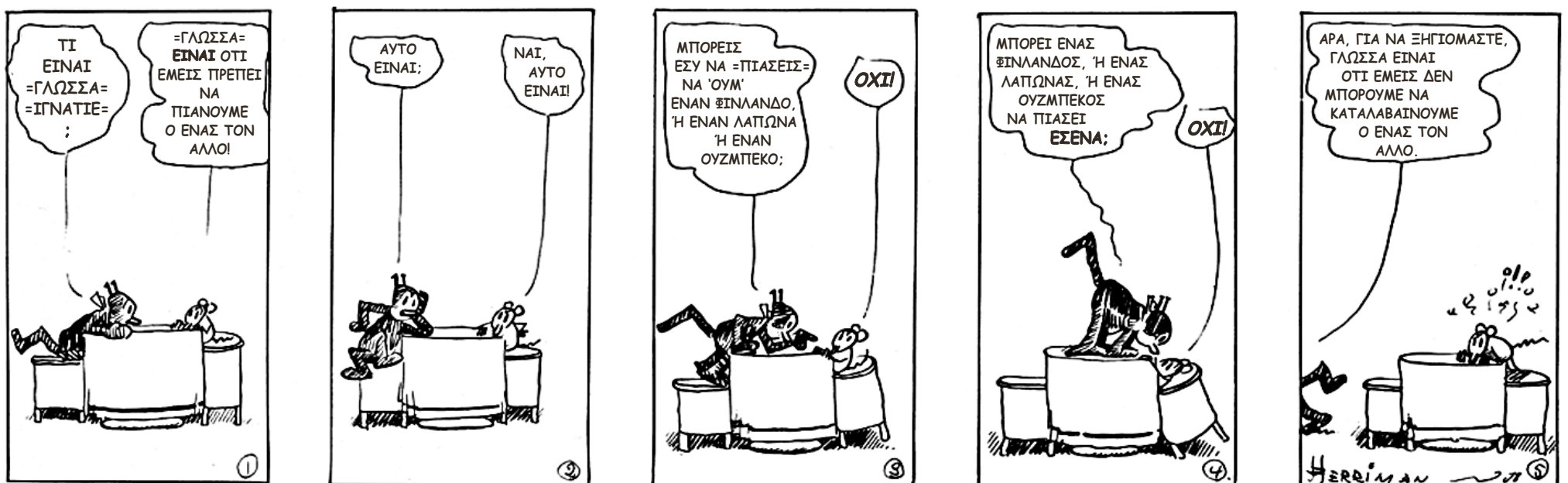
της μουσικής. Συχνά, για να δώσω ένα παράδειγμα, γίνεται επιλογή στιγμιότυπων από τα επίκαιρα της εποχής. Ξέρουμε όμως πως πολλές φορές τα επίκαιρα αποτελούν κάτι που είναι πολύ περισσότερο κοντά στην προπαγάνδα παρά στην πρωτογενή πηγή. Αφήνω τέλος στην άκρη το μεγάλο ζήτημα των πηγών. Τι επιλέγει κανείς από έναν τεράστιο συχνά όγκο υλικού είναι μεγάλο ζήτημα, που το ντοκιμαντέρ αντιμετωπίζει αλλά όχι ο ιστορικός του βιβλίου που έχει την ευκολία της παραπομπής σε ένα αμέτρητο σύνολο πηγών.

Τελικά, σήμερα που το ενδιαφέρον για την ιστορία βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη, το ντοκιμαντέρ πραγματικά επιτρέπει στο κοινό να γνωρίσει τμήματα του ιστορικού παρελθόντος, αλλά επιπλέον και να εμβαθύνει την επαφή του με το παρελθόν λόγω των τεχνικών δυνατοτήτων που προσφέρει. Οι ιστορικοί αντιμετωπίζουν πλέον νέες προκλήσεις και ανταγωνισμούς στο επάγγελμά τους. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Ο Νίκος Μαραντζίδης είναι αναπληρωτής καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Krazy Kat

του George Herriman

IMAGES OF OUR CITY, IMAGES OF OUR WORLD

by Lilly Papagianni

WORLD 101 - HABITAT

With the 15th TDF boasting 19 films in the Habitat section, it is apparent that the need to be informed about the changes our planet is undergoing is more urgent than ever and the need to participate in its protection, more necessary than ever. Prominent travel journalist **Maya Tsokli**, who has reached some of the most remote corners of the Earth and has observed these changes firsthand, sends a note to *First Shot*, urging us to watch these films and to pay attention: "Environmental documentaries have succeeded in establishing in our collective imagination something that no political speech has managed: they have united us against common enemies, made us think, made us take a stand and react."

THESSALONIKI 101

The photography exhibition Thessaloniki 101, organized by the TDF and Iranian-Canadian photographer Babak Salari, collects powerful images from 14 amateur photographers aged 25 or younger, who turned their lenses to their city. According to Salari, who guided them throughout the process via a month-long online workshop, the long-distance communication was challenging, but ultimately worked well. Teacher and students discussed photographs via Skype in a collaborative and open process. The exhibit is open daily from 11:00 to 19:00 at the Contemporary Art Center of Thessaloniki in the Port.

IN THEIR OWN WORDS:

Marta Cunningham, *Valentine Road*

"In tracing the human wreckage of this tragedy, the film questions notions of justice and identity. It puts an emotional, human face on a key issue facing social service agencies and schools: what can be done to help kids like Brandon and Larry before a tragedy like this occurs, and what can be done in the event of failure."

Menios Karayiannis, *Skapeta*

"Christos, my protagonist, is a rare human. Contemporary society is around him, yet very far away. He listens to his radio, he is informed about the Greek crisis, but it does not affect him. He knows how to survive in the most dire conditions: he lives without electricity, water, a phone; he doesn't even have any human companionship."

Simon Brook, *Indian Summer*

"I was surprised by how similar the paths of modern science and ancestral medicine

are. When I was growing up I read fairy tales where witches made potions from snakes to save someone. Today the most sophisticated medical research is turning to animals and plants for remedies. That was also one of the reasons for the title... *Indian Summer* suggests transition".

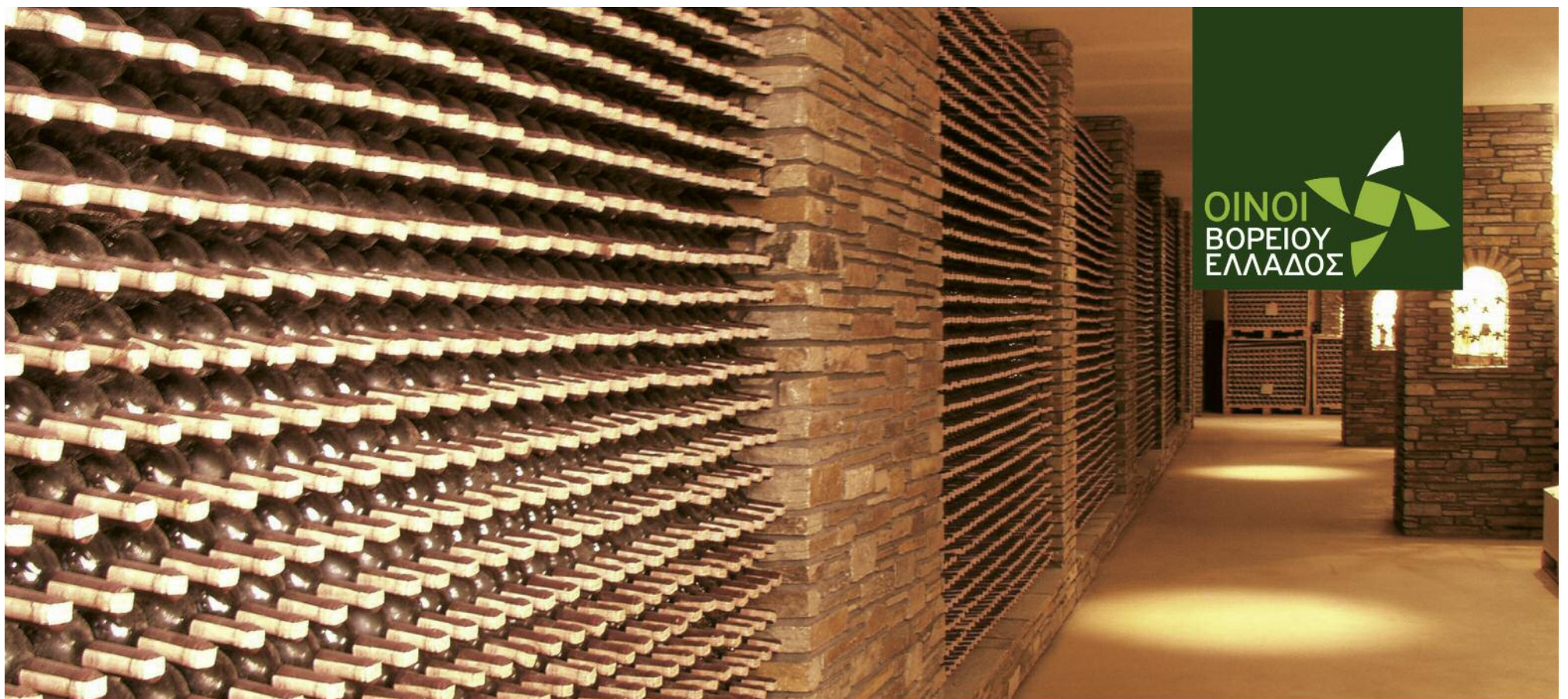
Suzan Sekerçi, *Mama Coca*

"In Europe and the rest of the world people do not realize what actually happens when they use cocaine. I wanted to show that for 5 minutes of fun, people in Colombia suffer; they live under appalling conditions because of the cocaine trade and the drug's foolish consumption."

Panayiotis Evangelidis, *They Glow in the Dark*

"When I start making a documentary, the only thing I have in mind is to be open to everything. My journey in the world of my protagonists does not have a predetermined destination."

DON'T MISS traditional Greek **KOULOUMA** day (18/03, 12:00, Port) & **OUR MEET 'N' MINGLE PARTY at Pasta Flora Darling!** (19/03, 22:00), with special prices for accredited guests.

Οίνοι Βορείου Ελλάδος

Γιαννιτσών 90, 546 27, Θεσσαλονίκη, Τ. 2310 281.617, 2310 281.632, Φ. 2310 281.619

www.winesofnorthgreece.gr, www.wineroads.gr, www.facebook.com/winesofnorthgreece, info@wineroads.gr

15^ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης 15-24 ΜΑΡΤΙΟΥ

**ΕΙΚΟΝΕΣ
ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ**

ΕΡΤ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Η ΕΡΤ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ. ΕΠΕΝΔΥΕΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ.